

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIX/118/08
Rady Gminy Chorkówka
z dnia 27 maja 2008 roku

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH W GMINIE CHORKÓWKA

W LATACH 2008-2015

Chorkówka, 2008

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2	
WSTĘP	4	
Rozdział I		
CHARAKTERYSTYKA GMINY CHORKÓWKA		
1.1. Rys historyczny.....	7	
1.2. Warunki geograficzne, demograficzne i ekonomiczne.....	10	
Rozdział II		
ZASOBY GMINY CHORKÓWKA I ICH ROLA W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ		
2.1. Urząd Gminy w Chorkówce.....	16	
2.2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	16	
2.3. Placówki oświatowe,	18	
2.4. Policja, Ochotnicza Straż Pożarna.....	18	
2.5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	18	
2.6. Ochrona zdrowia.....	19	
2.7. Inne instytucje.....	19	
Rozdział III		
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH		
3.1. Ubóstwo.....	21	
3.2. Bezdomność.....	24	
3.3. Bezrobocie.....	25	
3.4. Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.....	30	
3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	32	
3.6. Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie.....	34	
3.7. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.....	37	
3.8. Osoby starsze.....	38	
Rozdział IV		
ANALIZA ŚRODKÓW FINANSOWYCH WYDATKOWANYCH NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2002-2006		39
Rozdział V		
MAPA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH		
5.1. Przyczyny trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej.....	41	
5.2. Rozkład dysfunkcji w Gminie Chorkówka.....	46	
Rozdział VI		
MISJA I WIZJA		49

Rozdział VII	
ANALIZA SWOT	50
Rozdział VIII	
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
DLA MIESZKAŃCÓW GMINY CHORKÓWKA	
8.1. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych.....	53
8.2. System wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.....	56
8.3. System wsparcia na rzecz osób z problemem alkoholowym.....	59
8.4. System wsparcia na rzecz osób bezdomnych.....	64
8.5. System wsparcia na rzecz osób starszych.....	64
8.6. Zasady realizacji strategii.....	67
8.7. Monitoring i ewaluacja.....	68
8.8. Programy wspomagające.....	69
ZAKOŃCZENIE	70
SPIS RYSUNKÓW.	71
SPIS TABEL	71
SPIS WYKRESÓW.....	72

Opracowała: Wioletta Sysół

WSTĘP

Transformacja ustrojowa zapoczątkowana w Polsce pod koniec lat 80-tych XX wieku jak również przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało wiele zmian we wszystkich dziedzinach życia społecznego, politycznego i gospodarczego. Z pomocy społecznej wcześniej korzystały głównie osoby starsze, niepełnosprawne i samotne. Wraz ze zmianą ustrojową wzrosła liczba świadczeniobiorców w wieku aktywności zawodowej z problemem bezrobocia. Zwiększył się również zakres różnego rodzaju patologii między innymi: bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niezaradności życiowej, alkoholizmu. Pomoc społeczna w tej sytuacji musi poszukiwać nowe, bardziej skuteczne metody działania na rzecz rodzin i osób wymagających pomocy. Zadaniem ośrodka pomocy społecznej jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które daje szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych rodziny, umożliwi im samodzielną egzystencję i stworzy możliwości dalszego rozwoju.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Chorkówka została opracowana w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorkówce uzyskane w toku bieżącej jego

działalności, Urzędu Gminy w Chorkówce, Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie oraz instytucji i organizacji współpracujących z tut. Ośrodkiem. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej między innymi: oświata, służba zdrowia, sądownictwo. Pomoc społeczna ma służyć nie tylko udzielaniu wsparcia materialnego, ale również ma być ukierunkowana na prowadzenie w szerokim zakresie pracy socjalnej nastawionej na: wzmocnienie postaw aktywnych, zmniejszenie postaw roszczeniowych, stworzenie systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, wdrożenie kontraktu socjalnego mającego na celu wspólne znalezienie sposobów rozwiązania konkretnych problemów i wyjścia z trudnej sytuacji z wykorzystaniem wszelkich dostępnych zasobów tak po stronie klienta, środowiska jak i Ośrodka Pomocy Społecznej. Systemowe zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej stwarzają szansę, że następne pokolenia nie zostaną kolejnymi podopiecznymi pomocy społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.), który mówi, iż do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia nawiązuje i korzysta z rozwiązań innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Strategia nawiązuje również do aktów prawnych w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej, są to:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99 WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99 WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1993 r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przed akcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające Rozporządzenie 3906/89 WG (1266/99 WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej.

Niniejsza strategia jest również zgodna z innymi dokumentami programowymi, takimi jak:

- Narodowy plan rozwoju na lata 2007-2013,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- Narodowa strategia wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,

- Strategia rozwoju województwa podkarpackiego,
- Plan rozwoju lokalnego Gminy Chorkówka na lata 2004-2013,
- Strategia Rozwoju Gminy Chorkówka na lata 2008-2015.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej w Gminie Chorkówka na lata 2008-2015 ma umożliwić skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie tut. gminy.

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA GMINY CHORKÓWKA

1.1. Rys historyczny

Na podstawie odkryć archeologicznych można sądzić, że początek osadnictwa na tym terenie był w epoce neolitu (4200-1700 lat p.n.e.). Druga fala osadnicza przeszła w latach kultury łużyckiej (1100-650 lat p.n.e.), natomiast trzecia w okresie rzymskim. Kształtował się wówczas szlak bursztynowy. Po powstaniu państwa polskiego szeroką działalność kolonizacyjną prowadziło opactwo Cystersów z Koprzywnicy.

Pod koniec panowania Bolesława Wstydliwego i za Leszka Czarnego były tworzone fortuny rycerskie, które miały umacniać pogranicze z Rusią Halicką. Jednym z takich rodów był ród Bogoriów, do których na początku XIV wieku należały m.in. Draganowa, Kobylany, Sulistrowa, Zręcin, Bóbrka i Żeglce.

Jednak dopiero za panowania króla Kazimierza Wielkiego nastąpiło duże zagospodarowanie tych ziem. Z dokumentów wynika, że w 1348 roku była lokowana

na prawie magdeburskim wieś Kopytowa, natomiast w 1366 roku Chorkówka, Draganowa, Kobylany, Leśniówka i Sulistrowa były własnością bratanków kanclerza królewskiego - Janusza Suchywilka. Bardzo duży rozwój osadnictwa nastąpił w XV wieku. Osadnicy zajmowali tereny puste dotąd nie zasiedlone, które należały do istniejących wsi, lub do nich przylegały. Mieszkańcy gminy w tym czasie byli często nękanymi przez najazdy Tatarów, Wołochów i Węgrów. W styczniu 1474 roku najechała na te ziemie sześciotysięczna armia węgierska, która spustoszyła m.in. Chorkówkę, Zręcin, Bóbrkę i Kobylany.

W czasie wojny trzydziestoletniej (1618-1648) stacjonowały na tych terenach oddziały lekkiej polskiej jazdy (lisowczyki), natomiast w latach potopu szwedzkiego niszczyły wojska węgierskie księcia siedmiogrodzkiego J. Rakoczego. Przemarsze wojsk, rekwizycje i rabunki doprowadziły do znacznego zniszczenia wsi, a także spowodowały wyludnienie.

Od Polski tereny te zostały już odłączone w czasie pierwszego rozbioru Polski i znalazły się w granicach zarządzanego przez Austrię Królestwa Galicji i Lodomerii. W zaborze austriackim pozostawały one aż 146 lat.

W okresie wojen napoleońskich okolice te kilka razy przemierzały wojska rosyjskie, które nakładały na mieszkańców liczne dotkliwe kontrybucje i rekwizycje. W latach 1811, 1820, 1839, 1843, 1845 ludność Chorkówki i okolic odczuła dotkliwe skutki nieurodzajów (powodem były deszcze, wichury i grad), natomiast w 1846 r. zarazy ziemniaczanej, a po 1848 r. tereny te nawiedziła również epidemia cholery. W marcu 1848 r. z graniczącym z gminą miastem Krosno przygotowano memoriał w sprawie zniesienia pańszczyzny w galicyjskich wsiach. Jednym z sygnatariuszy był m.in. Karol Klobassa - właściciel Zręcina i Bóbrki. W kwietniu 1848 roku nastąpiło uwłaszczenie chłopów przez rząd austriacki, co niestety przyniosło jedynie niewielką poprawę w sytuacji ludności na tych terenach.

Znaczny rozwój Gmina Chorkówka osiągnęła dzięki odkryciu ropy naftowej. W 1852 roku rozpoczęto roboty poszukiwawcze w tzw. Pustym Lesie (powiat gorlicki). Pierwszy ważny ośrodek górnictwa naftowego powstał w Bóbrce, gdzie w 1862 roku zbudowano szyb naftowy nazwany "Małgorzata" - jeden z najstarszych szybów na świecie. Obecnie Gmina Chorkówka jest najbardziej znana dzięki Ignacemu Łukasiewiczowi - wynalazcy lampy naftowej. Ignacy Łukasiewicz

przyczynił się również wraz z Karolem Klobassą i Tytusem Trzeciekim do powstania kopalni ropy naftowej w Bóbrce, a także był właścicielem rafinerii nafty w Chorkówce.

Dzięki wydobyciu ropy naftowej powstało wiele miejsc pracy. Dotychczas ludność żyła niemalże wyłącznie z rolnictwa, w niewielkim stopniu z rzemiosła. Spowodowało to szybką zmianę wyglądu wsi, pojawiły się bardziej obszerne kryte blachą zabudowania, a także pierwsze maszyny rolnicze.

Podczas I wojny światowej również na tych terenach toczyły się działania wojenne. W latach międzywojennych nastąpił zastój w przemyśle naftowym i unieruchomienie kopalni ropy, a także redukcje załóg górniczych. Było to przyczyną akcji strajkowych w 1904 r., 1921 r. i 1932 r., które również objęły kopalnie w rejonie Bóbrki.

W tym okresie Gmina Chorkówka obejmowała 13 gromad. Jej kształt różnił się od obecnego. Obejmował gromady Łęki i Wietrzno - obecnie należące do Gminy Dukla, nie zawierał Świerzowej Polskiej, która należała do Gminy Jedlicze i Szczepańcowej, należącej do Gminy Miejsce Piastowe.

W czasie II wojny światowej tereny te nie zostały również oszczędzone. Pierwszymi ofiarami zostali mieszkańcy pochodzenia żydowskiego, których w gminie było ok. 100 osób. Zostali oni zamknięci w dukielskim getcie, a następnie rozstrzelani. Do walki z okupantem zostały utworzone lokalne konspiracyjne organizacje zbrojne m.in. "Centuria" z Chorkówki, pierwszy batalion 6 Pułku Strzelców Podhalańskich. Silne wpływy miał również ruch ludowy. W większości wsi powstały drużyny Batalionów Chłopskich. Intensywnie rozwijało się tajne nauczanie - jego ośrodkiem była Chorkówka, Zręcin, Kobyłany i Żeglce.

Szczególnie zagonione walki toczyły się w graniczącej z Gminą Chorkówką Gminie Dukla, co spowodowało, że szczególnie ucierpiały wsie graniczące z nią: Kobyłany, Sulistrowa, Draganowa. W pierwszych latach powojennych w zniszczonych wioskach często zdarzały się przypadki głodu i chorób zakaźnych. Dużą rolę zaczęło znów odgrywać wydobycie ropy naftowej, które przerwał wybuch wojny. Nastąpiła również zmiana podziału administracyjnego. Na obszarze obecnej

Gminy Chorkówka funkcjonowały cztery Gminne Rady Narodowe z siedzibą w Kopytowej, Chorkówce, Zręcinie i Kobylanach.

W 1975 roku nastąpiła reforma administracyjna na mocy której zlikwidowano Gminne Rady Narodowe i wprowadzono nowy podział administracyjny kraju, w którym gminy składały się z sołectw - ukształtował się wówczas obecny kształt gminy.

1.2. Warunki geograficzne, demograficzne i ekonomiczne

Gmina Chorkówka jest jedną z dziewięciu gmin wchodzących w skład powiatu krośnieńskiego w województwie podkarpackim. Należy do gmin wiejskich. Od północnej strony graniczy z Krosnem oraz Gminą Jedlicze, od południowej z Gminą Dukla, od zachodu z Gminą Nowy Żmigród i Tarnowiec (powiat jasielski), a ze wschodu z gminą Miejsce Piastowe (powiat krośnieński). Środkowa i południowa część gminy położona jest na Pogórzu Środkowo-Beskidzkim w subregionie Pogórza Jasielskiego, natomiast północna leży w Kotlinie Jasielsko-Krośnieńskiej. Teren gminy wznosi się od 267 do 506 m n.p.m., posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, od rzeźby wzgórzowej poprzez pagórkowatą, niskofalistą, aż do płaskorówninnej. Bogactwa naturalne występujące na tym terenie to ropa naftowa w miejscowościach: Kobylany i Bóbrka oraz żwir w miejscowości Machnówka, występują również wody mineralne w rejonie Bóbrki.

Gmina Chorkówka obejmuje obszar o powierzchni 7747,14 km. W skład gminy wchodzi 14 miejscowości: Bóbrka, Chorkówka, Draganowa, Faliszówka, Kobylany, Kopytowa, Leśniówka, Machnówka, Poraj, Sulistrowa, Szczepańcowa, Świerzowa Polska, Zręcin, Żeglce. Położenie gminy przedstawia rysunek nr 1.

Rysunek Nr 1

Lokalizacja Gminy Chorkówka

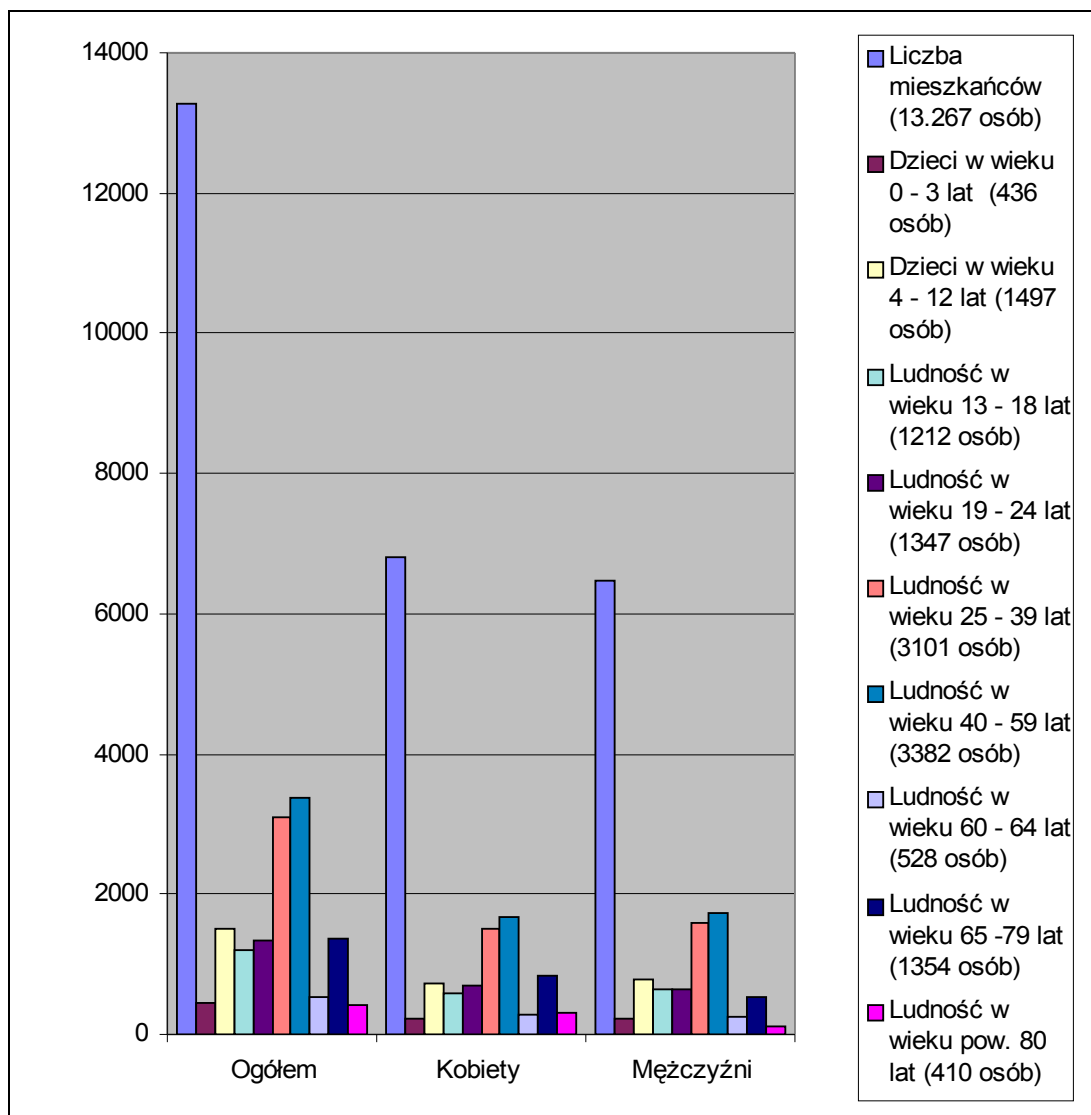
Źródło: <http://www.chorkowka.gm.pl/polozenie.html>
Teren gminy
mieszkańców w tym:
31.12.2006 r.). W

13.267
zamieszkuje
6.798 kobiet (stan na
ostatnich latach
ludności utrzymuje się

obserwuje się, że liczba na zbliżonym poziomie, wykazując niewielką tendencję wzrostową. W porównaniu z 2002 r. (13.158 osób) do 2006 r. (13.267 osób) wzrost ten wynosił ok. 0,83 %. Strukturę wieku ludności obrazuje wykres nr 1.

Wykres Nr 1

Struktura wieku mieszkańców Gminy Chorkówka w 2006 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Chorkówce za 2006 rok.

Z powyższego wykresu wynika, iż struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chorkówka jest obecnie korzystna i kształtuje się następująco:

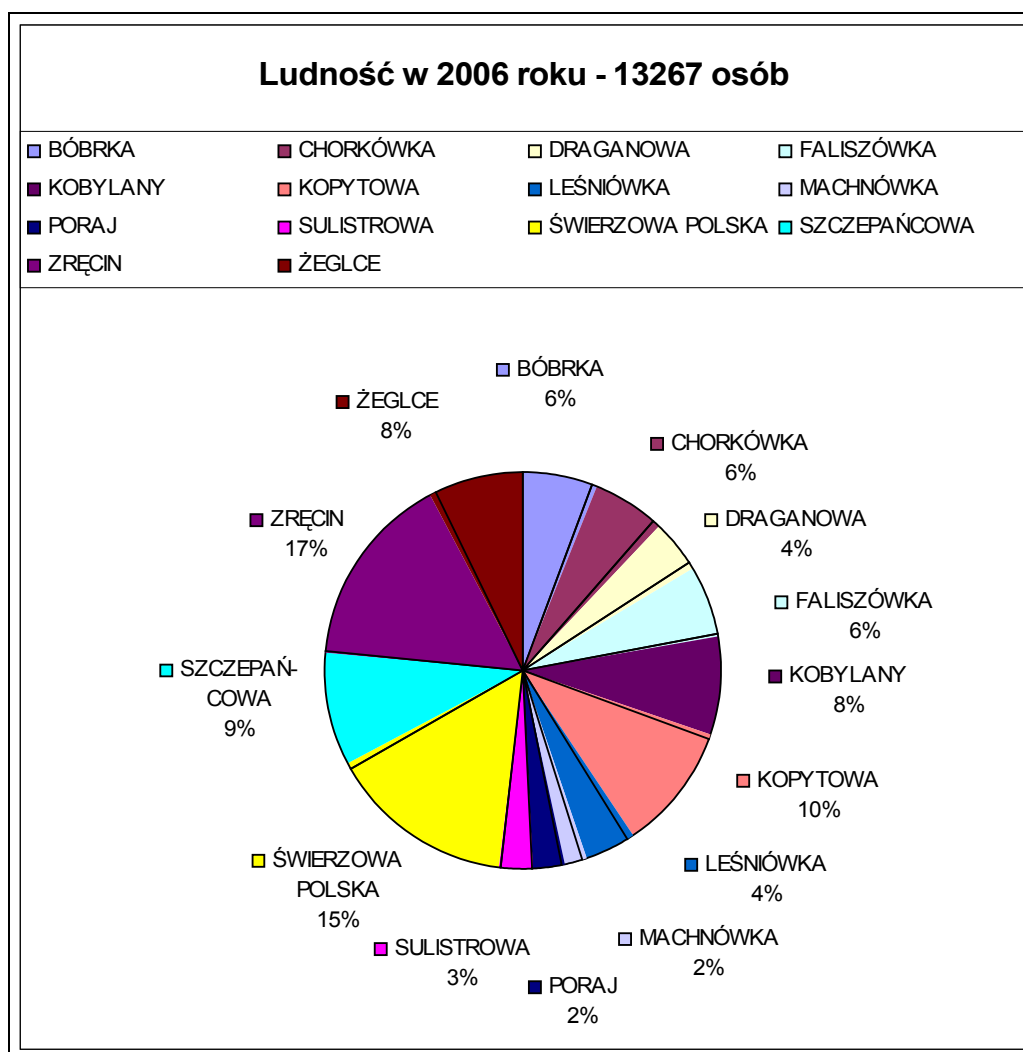
- osoby w wieku przedprodukcyjnym – 3.145 osób, co stanowi 23,71 % ogółu mieszkańców,
- osoby w wieku produkcyjnym – 8.069 osób, co stanowi 60,82 % mieszkańców,
- osoby w wieku poprodukcyjnym - 2.053 osób , co stanowi 15,47 % mieszkańców.

W 2006 r. zanotowano 155 żywych urodzeń oraz 144 zgonów – przyrost naturalny jest więc dodatni. Najwięcej osób zmarło na choroby układu krążenia. Średni wiek życia to ok. 72 lat. Występuje niewielka przewaga kobiet - na 100 mężczyzn przypada ok. 105 kobiet. Liczba ludności w poszczególnych

miejsowościach Gminy Chorkówka jest zróżnicowana, jej strukturę przedstawia wykres nr 2.

Wykres Nr 2

Struktura liczebności mieszkańców w sołectwach Gminy Chorkówka za 2006 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Chorkówce za 2006 rok.

Z przedstawionego wykresu wynika, że najwięcej osób mieszka w sześciu miejscowościach: Świerzowa Polska, Zręcin, Kopytowa, Szczepańcowa, Kobylany i Żeglce – ok. 67 % ogółu ludności. Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi ok. 171 mieszkańców na km².

Gmina Chorkówka to gmina typowo rolnicza charakteryzująca się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co przedstawia tabela nr 1.

Tabela Nr 1

Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Chorkówka w 2006 roku

Wielkość gospodarstwa	1-2 ha	2-5 ha	5-7 ha	7-10 ha	10-15 ha	pow. 15 ha
Liczba gospodarstw	1.357	486	25	6	5	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Chorkówce za 2006 rok.

Jak wynika z tabeli w Gminie Chorkówka większość gospodarstw stanowią gospodarstwa małe. Gospodarstwa od 1 do 5 ha – 1.843 gospodarstw stanowiły 97,72 % ogółu gospodarstw. Tylko 7 gospodarstw na terenie gminy liczyło powyżej 15 ha. Ponadto produkcję rolną prowadziło 3.848 gospodarstw na działkach przyzagrodowych do 1 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosiła 1,89 ha. Teren gminy jest obszarem typowo rolniczym, niestety nie posiada jednak dobrych warunków do produkcji. Wpływają na to takie czynniki jak: ukształtowanie terenu, agroklimat, warunki wodne i glebowe, duże rozdrobnienie ziemi i brak dobrych dojazdów do pól. W skład gospodarstw wchodzi grunty położone w kilkunastu kawałkach tzw. „szachownica pól”, utrudniająca dojazdy i uprawę.

Teren Gminy Chorkówka jest atrakcyjnym zakątkiem, ze względu na walory krajobrazowe - jednak słaba baza turystyczna nie sprzyja napływowi turystów.

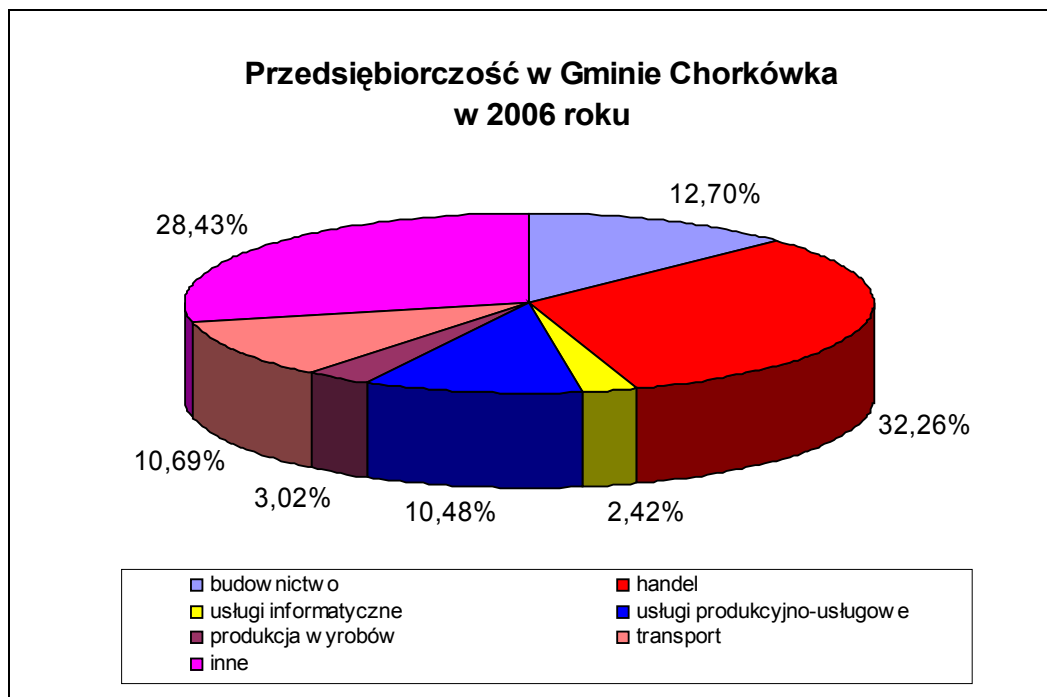
Do głównych zabytków na terenie gminy należą:

- unikalne w skali światowej Muzeum-Skansen Przemysłu Naftowego w Bóbrce,
- zabytkowy cmentarz w Zręcinie, gdzie spoczywa Ignacy Łukasiewicz,
- pozostałości zabudowań dworskich będących własnością Ignacego Łukasiewicza i współczesny pomnik,
- zabytkowe kościoły parafialne w Zręcinie, Kobylanach i Bóbrce.

Na terenie gminy funkcjonuje tylko jeden większy zakład produkcyjny (Huta Szkła Deco-Glass w Szczepańcowej). Ponadto na terenie gminy działało

496 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (stan na 31.12.2006 r.). Ilość podmiotów gospodarczych prowadzących daną działalność ukazuje wykres nr 3.

Wykres Nr 3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Chorkówce za 2006 rok.

Z przedstawionego wykresu wynika, że najwięcej podmiotów prowadziło działalność handlową – 160 podmiotów (32,26 % ogółu podmiotów). Podmioty działające na terenie gminy są to jednak firmy małe, zatrudniające niewiele osób, nie zabezpieczające potrzeb w zakresie zatrudnienia. Powstawanie nowych podmiotów gospodarczych i rozwój przedsiębiorczości jest ważny, gdyż przyczynia się do poprawy warunków życia i powstania nowych miejsc pracy.

Atrakcyjność Gminy Chorkówka pod względem osiedlania się i zamieszkiwania systematycznie wzrasta, co między innymi jest wynikiem podejmowanych inicjatyw w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, społecznej i instytucjonalnej. Uogólniając można jednoznacznie stwierdzić, że Gmina Chorkówka przyciąga nowych mieszkańców, świadczy o tym utrzymujące się w ostatnich latach dodatnie saldo migracji wewnętrznej.

Migracja jest to proces przemieszczania się ludności mający na celu zmianę miejsca zamieszkania. Ze względu na kierunek migracje dzielimy na:

- a) migrację wewnętrzną – polegającą na przemieszczaniu się ludności w granicach kraju np. ze wsi do miast oraz z miast na wieś,
- b) migracje zewnętrzne – polegające na przemieszczaniu się ludności poza granicę kraju.

Ruch migracyjny w Gminie Chorkówka przedstawia tabela Nr 2.

Tabela Nr 2

Ruch migracyjny w Gminie Chorkówka w latach 2004-2006.

Lata	Rodzaj migracji (liczba osób)	
	wewnętrzna	zewnętrzna
2004	168	107
2005	145	85
2006	146	135

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Statystycznym w Krośnie za lata: 2004-2006.

Analizując ruch migracyjny w latach 2004 - 2006 można zauważyć, że saldo migracji na terenie Gminy Chorkówka jest dodatnie. Niepokojący jest jednak fakt, że na migrację do krajów Unii Europejskiej decydują się głównie ludzie młodzi, dobrze wykształceni, lub doświadczeni fachowcy. Migracja ta podejmowana jest głównie ze względów czysto ekonomicznych. Obserwuje się przypadki, że wyjazd jednego z rodziców w celu polepszenia sytuacji finansowej rodziny jest czynnikiem zmieniającym normalny rytm życia rodziny i negatywnie wpływa na wszystkich członków rodziny. Wiąże się z negatywnymi skutkami takimi jak: stres, tęsknota, nadmierne obciążenie obowiązkami, zakłócenie funkcji opiekuńczo- wychowawczej, powoduje oddalenie emocjonalne partnerów – czasami prowadzi również do rozpadu małżeństwa.

ROZDZIAŁ II

ZASOBY GMINY CHORKÓWKA I ICH ROLA W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

2. 1. Urząd Gminy w Chorkówce

Urząd Gminy realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone. Urzędem kieruje Wójt, przy pomocy Zastępcy Wójta, Sekretarza i Skarbnika.

W Urzędzie zatrudniani są pracownicy samorządowi na podstawie:

1. wyboru: Wójt.
2. powołania: Zastępca Wójta, Sekretarz Gminy i Skarbnik.
3. umowy o pracę: pozostali pracownicy samorządowi.

Przy Urzędzie Gminy działa Gminne Centrum Informacji pomagające osobom bezrobotnym w poszukiwaniu pracy.

2. 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki socjalnej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Doraźnie pomoc ta ma zaspokoić niezbędne potrzeby życiowe, a w szczególności doprowadzić do życiowego usamodzielnienia rodzin i osób oraz do ich integracji ze środowiskiem. Powinna ona zapewnić opiekę i pomoc odpowiadającą indywidualnej sytuacji i właściwościom osób i rodzin zainteresowanych. Rodzaj, forma i zakres udzielonej pomocy powinny być dostosowane do okoliczności, właściwości i w miarę możliwości oczekiwań osoby lub rodziny ubiegającej się o udzielenie określonego świadczenia. Powinny również uwzględniać konieczność podtrzymywania i utrwalania więzi rodzinnych.

Pomoc społeczna jest nierozzerwalnie związana z innymi dziedzinami życia, jakiegokolwiek zakłócenia w ich funkcjonowaniu znajdują swe odbicie w zwiększających się zadaniach pomocy społecznej. Problemy socjalne są wynikiem sytuacji na rynku pracy, w oświacie, poziomie zdrowia mieszkańców. Obowiązek wykonywania zadań z pomocy społecznej spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawami.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Chorkówka została utworzona jednostka organizacyjna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce uchwałą nr VIII/42/90 Gminnej Rady Narodowej w Chorkówce z dnia 26 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej - Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podstawowe zasady funkcjonowania Ośrodka są zawarte w statucie, regulaminie organizacyjnym i regulaminie pracy.

GOPS w Chorkówce realizuje również zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce zatrudnia obecnie 12 pracowników. Są to: kierownik, główny księgowy, 3 starszych pracowników socjalnych, 3 pracowników socjalnych, 4 pracowników administracyjnych (w tym: 3 pracowników zajmujących się świadczeniami rodzinnymi).

Podstawowym aktem prawnym z zakresu pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z w/w ustawą pomoc społeczna polega w szczególności na :

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
2. pracy socjalnej,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce współpracuje z lokalnymi, powiatowymi i wojewódzkimi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej i polityki społecznej między innymi z: Powiatowym Urzędem Pracy w Krośnie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce, Sądami (kuratorzy sądowi), Policją, Szkołą (pedagodzy szkolni), Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Krośnie, Polskim Czerwonym Krzyżem w Krośnie. Powyższa współpraca ma na celu rozwiązywanie różnorodnych problemów społeczności lokalnej.

2.3. Placówki oświatowe

Sieć oświatową na terenie Gminy Chorkówka stanowi:

- 12 szkół podstawowych, do których łącznie uczęszcza 1086 uczniów w 79 oddziałach klasowych,
- 3 gimnazja, w których uczy się 622 uczniów w 26 oddziałach klasowych,

- 3 przedszkola, w których przebywa 179 dzieci,
 - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Sulistrowej, prowadzona przez Stowarzyszenie Wsi Sulistrowa, do której uczęszcza 24 uczniów.
- (dane dot. roku szkolnego 2007/2008).

2.4. Policja, Ochotnicza Straż Pożarna

W Gminie Chorkówka nad porządkiem i bezpieczeństwem mieszkańców czuwają Policjanci z Komisariatu Policji w Dukli oraz policjanci w podległym Posterunku Policji w Chorkówce. Pełnią oni służbę, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku prawnego na obszarze miasta Dukla, gminy Dukla oraz na terenie Gminy Chorkówka.

Na terenie Gminy działa 15 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w których działa ponad 500 ochotników. Jednostki posiadają 4 samochody pożarnicze średnie z beczkami na wodę oraz 14 samochodów pożarniczych lekkich. Dwie jednostki: OSP Szczepańcowa i OSP Kobylany są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

2.5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce prowadzi rozmowy motywacyjno – interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu, kieruje na badania osoby uzależnione, składa wnioski do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego, prowadzi kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, opiniuje wnioski w zakresie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Szczególnym zadaniem Komisji jest podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.

2.6. Ochrona zdrowia

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewniają:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Chorkówce /Poradnia POZ w Kobylanach i Kopytowej/,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Vena” w Zręcinie.

Do podstawowych usług medycznych oferowanych mieszkańcom na terenie Gminy Chorkówka należą: porada lekarska, czyli wizyta u lekarza pierwszego kontaktu lub rodzinnego, leczenie ambulatoryjne (przychodnia, ośrodek zdrowia) oraz w domu pacjenta (wizyta domowa), opieka paliatywno-hospicyjna przy długotrwałym leczeniu i opieka, także w domu pacjenta, nad osobami niedołącznymi i chorymi przewlekle, badania laboratoryjne, podstawowe świadczenia stomatologiczne, pomoc doraźna (wezwanie pogotowia ratunkowego) w przypadkach zagrożenia życia, rehabilitacja lecznicza oraz szczepienia ochronne. Pomoc wyjazdową w zakresie ochrony zdrowia na terenie gminy zapewnia Pogotowie Ratunkowe w Krośnie.

2.7. Inne instytucje

Na terenie Gminy Chorkówka funkcjonuje:

- Biblioteka Gminna w Chorkówce (oddział dla dzieci, filie w 8 miejscowościach),
- Wodociągi Gminne,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.

Z dniem 1 maja 2008 r. został utworzony Gminny Ośrodek Kultury, do którego obowiązków należy realizacja zadań w dziedzinie edukacji kulturalnej, wychowania, upowszechniania kultury i sztuki, sport oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Przy GOK-u funkcjonuje:

- 5 świetlic profilaktycznych,
- Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Zręcinie,
- Grupa samopomocowa AA „Droga”.

Na terenie Gminy Chorkówka działają następujące organizacje pozarządowe zajmujące się krzewieniem kultury:

- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bobrka,
- Zespół Pieśni i Tańca „BOBRZANIE”,
- Stowarzyszenie „Forum Inicjatyw Społecznych” w Zręcinie,

- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych, Kulturalnych i Gospodarczych, „Kobylany” w Kobylanach,
- Stowarzyszenie Społeczne – Kulturalne „Nadzieja” w Zręcinie,
- Młodzieżowy Zespół Taneczny „OMEGA”,
- Fundacja Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce,
- Fundacja „AKAPI”.

Ponadto we wszystkich miejscowościach na terenie gminy działają Koła Gospodyń Wiejskich.

ROZDZIAŁ III

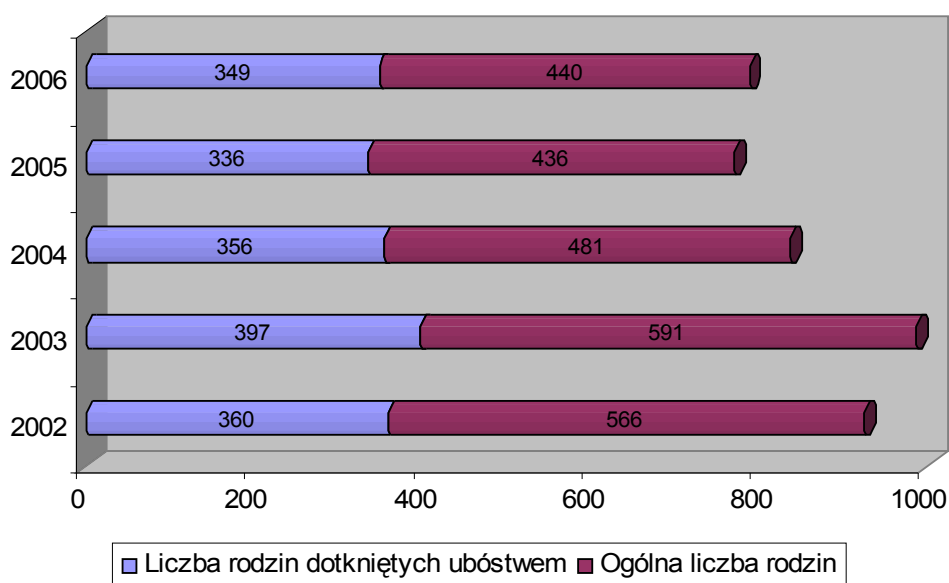
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.1. Ubóstwo

Ubóstwo to stan warunków bytowych, który uniemożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb jednostki lub rodziny. T. Kowalak ubóstwu przyporządkowuje: „brak dochodów i środków do produkcji wystarczających do zapewnienia bytu materialnego, głód i niedożywienie, niedostatek ubrania, bezrobocie, kiepskie zdrowie, ograniczony dostęp do oświaty i innych podstawowych usług, analfabetyzm, zwiększona zachorowalność i umieralność z powodu chorób, bezdomność i niedostateczna jakość mieszkania, życie w niebezpiecznym środowisku”. Konsekwencją tego położenia jest dyskryminacja i ekskluzja ze społeczeństwa. Ubóstwo jest więc problemem bardzo złożonym, jest jedną z głównych przyczyn trudnej sytuacji życiowej stanowiącej powód zgłaszania się rodzin do GOPS w celu udzielenia pomocy. Liczbę rodzin dotkniętych ubóstwem w porównaniu z ogólną liczbą rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodek obrazuje wykres nr 4.

Wykres Nr 4

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu ubóstwa w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Z przedstawionego wykresu wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu ubóstwa w latach 2002-2006 waha się, przyjmując tendencję zarówno wzrostową jak i malejącą. Ubóstwem było dotkniętych od ok. 64 % do ok. 79 % rodzin pobierających świadczenia z tutaj. Ośrodka.

W przypadku osób i rodzin dotkniętych ubóstwem daje się zauważyć, że ich sytuacja finansowa niejednokrotnie przekłada się na sytuację mieszkaniową. Warunki mieszkaniowe w rodzinach osób, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 3

Sytuacja mieszkaniowa w rodzinach, osób którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.

Liczba osób posiadających własne		Liczba osób mieszkających i prowadzących <u>wspólne</u> gospodarstwo domowe z rodziną (rodzice, teściowie, dziadkowie itp.)		Liczba osób wspólnie mieszkających i prowadzących <u>odrębne</u> gospodarstwo domowe z rodziną (rodzice, teściowie, dziadkowie i itp.)		Liczba osób wynajmujących	
mieszkanie	dom	w mieszkaniu	w domu	w mieszkaniu	w domu	mieszkanie	dom
0	265	0	35	0	134	2	2

Źródło: Analizy własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Z powyższej tabeli wynika, że w Gminie Chorkówka wśród osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej najwięcej osób mieszkało we własnym domu – 60,50 % ogółu osób, znaczna część osób mieszkających w domu prowadziła odrębne gospodarstwa domowe z rodziną (rodzicami, teściami) – 30,59 % ogółu osób. Tylko 4 osoby wynajmowały dom lub mieszkanie. Wielkość mieszkań i domów naszych klientów przedstawia tabela nr 4.

Tabela Nr 4

Sytuacja mieszkaniowa pod względem ilości pomieszczeń mieszkalnych osób, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.

wyłącznie jedno pomieszczenie mieszkalne	Liczba osób i rodzin posiadających oddzielne pomieszczenie na kuchnię oraz:			
	1 pokój	2 pokoje	3 pokoje	4 i więcej pokoi
23	25	196	170	24

Źródło: Analizy własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Jak wynika z tabeli większość osób korzystających ze świadczeń z pomocy GOPS Chorkówka posiadały 2 lub 3 pokoje mieszkalne. Najmniej jest rodzin posiadających mieszkanie składające się wyłącznie z jednego pomieszczenia mieszkalnego oraz

posiadających 4 i więcej pokoi. Stan wyposażenia mieszkań naszych podopiecznych w media, przyłącza i centralne ogrzewanie ukazuje tabela nr 5.

Tabela Nr 5

Wyposażenie mieszkań w media, przyłącza i centralne ogrzewanie osób, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.

Liczba osób i rodzin posiadających w mieszkaniu /domu									
wodę bieżącą zimną	wodę bieżącą ciepłą	łazienka	WC	ogrzewanie				gaz	telefon
				CO	piece	elektryczne	inne		
308	225	252	252	176	257	5	0	317	284

Źródło: Analizy własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Jak wynika z powyższej tabeli znaczny odsetek naszych podopiecznych posiada bieżącą wodę zimną (70,32 % ogółu osób), ponad połowa łazienkę i WC (57,53 % ogółu osób). Znaczna część osób ma również dostęp do gazu (72,37 % ogółu osób), oraz do telefonu (64,84 % ogółu osób).

Można zauważyć, że warunki mieszkaniowe osób mieszkających na terenie Gminy Chorkówka ulegają stopniowej poprawie. W większości rodzin domy ogrzewane są piecami węglowymi, część rodzin posiada centralne ogrzewanie.

Z sieci wodociągowej korzystają następujące miejscowości: Świerzowa Polska, Szczepańcowa, Machnówka, Bóbrka, Chorkówka, Leśniówka, Kobylany, Kopytowa – częściowo. Łączna długość sieci wodociągowej w Gminie Chorkówka wynosi 71,7 km. Stopień zwodociągowania wynosi 5,65.

Ścieki z miejscowości: Świerzowa Polska, Szczepańcowa, Zręcin, Machnówka, Bóbrka, Chorkówka są tłoczone do oczyszczalni ścieków w Krośnie. Aby problem gospodarki ściekowej w Gminie Chorkówka został rozwiązany należy skanalizować pozostałych sześć miejscowości tj. Sulistrowa, Draganowa, Kobylany, Kopytowa, Faliszówka, Poraj. W 2008 r. zlecone zostanie wykonanie projektu w w/w miejscowościach.

Na badanym terenie główną przyczyną ubóstwa jest bezrobocie, jednak problemami, które wytrącają rodzinę z dotychczasowego dobrego funkcjonowania jest również często długotrwała choroba i niepełnosprawność. Nie bez znaczenia jest

również niezaradność życiowa oraz wielodzietność – w większości rodzin wielodzietnych dochód na osobę w rodzinie jest bardzo niski (szczególnie gdy tylko jedna osoba w rodzinie pracuje).

Występuje również zjawisko „dziedziczenia” biedy w pomocy społecznej, co przedstawia tabela nr 6.

Tabela Nr 6

Czasokres korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (od ilu lat rodziny otrzymujące świadczenia w 2006 r. korzystają z pomocy społecznej tj. od momentu pierwszego zgłoszenia się do GOPS Chorkówka).

Czasokres	Liczba, rodzin otrzymujących świadczenie
do 1 roku	19
od 1 roku do 2 lat	46
od 3 do 5 lat	130
od 6 do 12 lat	101
powyżej 12 lat	144

Źródło: Analizy własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Z powyższej tabeli wynika, że ok. 56 % rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2006 roku, objętych jest pomocą tutaj. Ośrodka powyżej 5 lat, tylko ok. 4 % rodzin korzystało z takiej pomocy w okresie do 1 roku.

3.2. Bezdomność

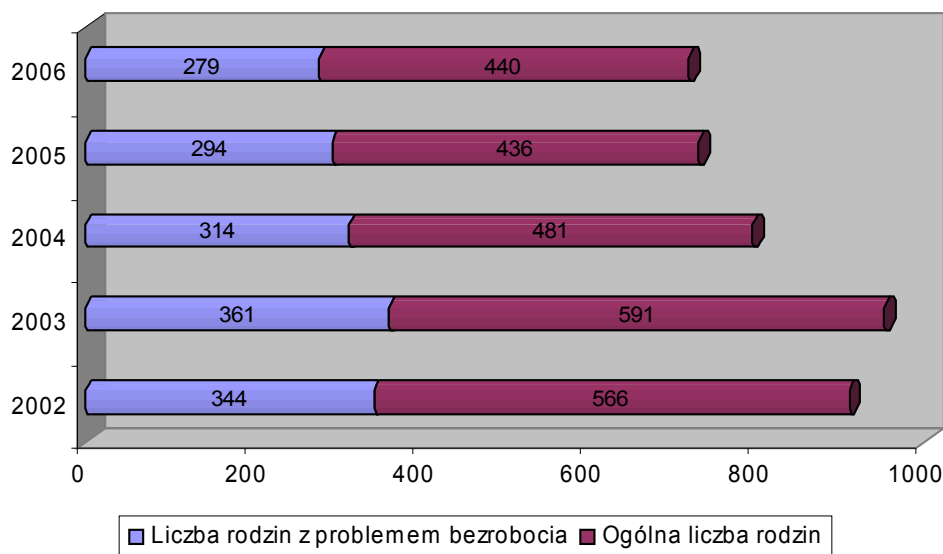
Bezdomność – dotyczy człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nie posiadającego własnego mieszkania. Jest to taka sytuacja osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które spełniałoby minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenia mieszkalne. Problem ten może być skutkiem dobrowolnego wyboru, zdarzeń losowych, wadliwej polityki społecznej. Bezdomność jest jedną z najgroźniejszych form patologii społecznej, nasila się w skali ogólnokrajowej. Na terenie Gminy Chorkówka problem ten dotyczy tylko jednostkowych przypadków. Gmina Chorkówka nie posiada mieszkań socjalnych. Pomoc w tym zakresie udzielają schroniska dla bezdomnych między innymi w Krośnie, w Sanoku.

3.3. Bezrobocie

Przeważającym powodem przyznania pomocy przez GOPS w Chorkówce obok ubóstwa było **bezrobocie**. Bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość jej podjęcia. Problem ten szczególnie gdy jest długotrwały przyczynia się do pauperyzacji coraz to większej liczby rodzin oraz wzrostu poczucia zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, wywołuje wiele negatywnych skutków społecznych. Osoby bezrobotne i ich rodziny są zmuszeni żyć na niższym poziomie, występuje potrzeba korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej, aby zaspokoić podstawowe potrzeby rodziny. Problem ten dotyka również sfery życia psychicznego osoby bezrobotnej. Bezrobotni ograniczają kontakty, izolują się ze społeczeństwa, popadają w ekskluzję społeczną. Przeżywają trudności w sferze emocjonalnej, często ma to odzwierciedlenie w relacjach rodzinnych (agresywność, niezadowolenie). Na poziomie indywidualnym przyczynia się do zaniku gotowości i chęci do pracy. Osoby bezrobotne nie mogą również w pełni realizować swoich zamierzeń, zadań i planów życiowych, gdyż nie mają na to wystarczająco dużo środków finansowych. W rodzinach z tym problemem zauważa się zachwianie systemów wartości wśród dzieci i młodzieży, osłabienie autorytetu rodziców. Młode pokolenie nie w pełni docenia znaczenie takich wartości jak: wykształcenie, uczciwa praca, ich miejsce zajmują inne wartości, które niewiele mają wspólnego z zasadami etycznymi. Rodziny te często są zmuszone ograniczyć wydatki na leczenie. Bezrobotni nie potrafią rozbudzić u swoich dzieci aspiracji kulturowych i społecznych, zapewnić im odpowiednie wykształcenie. Kształtuje się więc nowe pokolenie ubogich - którzy stają się nowymi „klientami” pomocy społecznej. Bezrobocie jest również przyczyną, że część osób nie umiając rozwiązać swojego problemu sięga po alkohol, co może doprowadzić do alkoholizmu czy przemocy w rodzinie. Liczbę rodzin z problemem bezrobocia w porównaniu z ogólną liczbą rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodek przedstawia wykres nr 5.

Wykres Nr 5

**Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu
bezrobocia w latach 2002-2006**

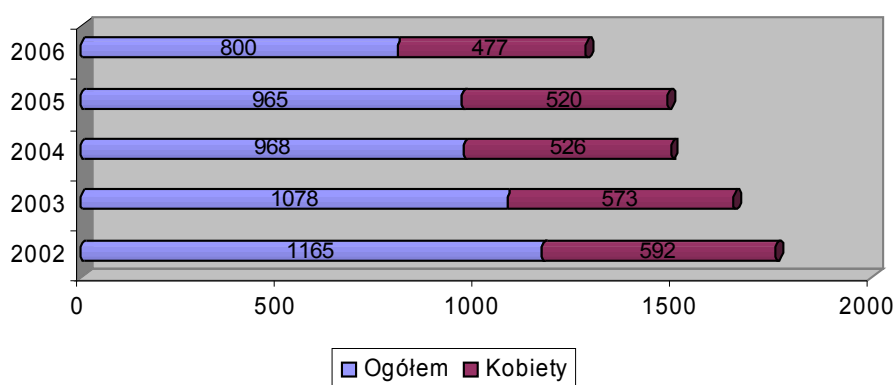

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Z wykresu widoczny jest spadek liczby osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS Chorkówka w latach 2002-2006. Problem bezrobocia dotyczył od ok. 61 % do ok. 67 % rodzin objętych pomocą. Wielkość bezrobocia w Gminie Chorkówka w latach 2002-2006 przedstawia wykres nr 6.

Wykres Nr 6

Bezrobocie w Gminie Chorkówka w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie za lata 2002-2006.

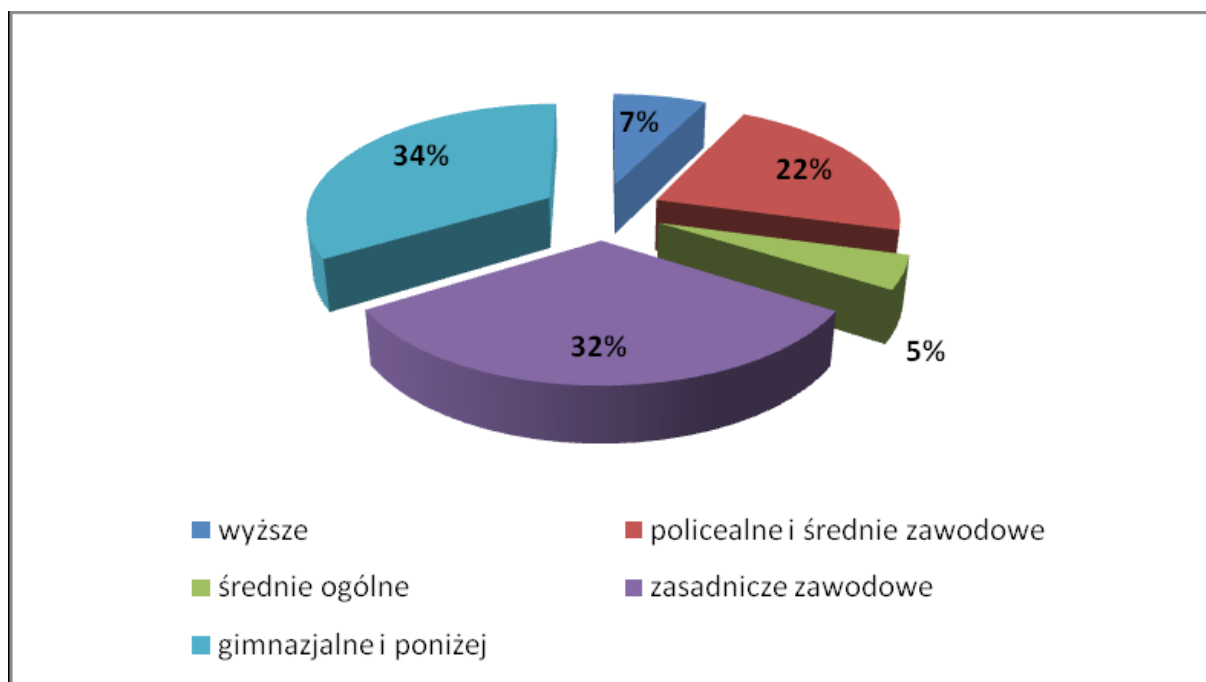
Z przedstawionego wykresu widoczny jest systematyczny spadek bezrobocia na terenie Gminy Chorkówka. Wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety. Dane te jednak nie odzwierciedlają faktycznej sytuacji na terenie gminy. Występuje bowiem

tw. „bezrobocie ukryte”. Wiele osób, które nie pracują, nie jest ujętych w statystykach bezrobocia głównie na wskutek zniechęcenia do poszukiwania pracy.

W 2007 roku bezrobocie było jeszcze niższe. Na dzień 31.10.2007 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie z terenu Gminy Chorkówka było zarejestrowanych 605 osób (w tym: 197 kobiet). Na poniżej zamieszczonych wykresach została przedstawiona struktura bezrobotnych z Gminy Chorkówka według wykształcenia, wieku, stażu i czasu pozostawania bez pracy.

Wykres Nr 7

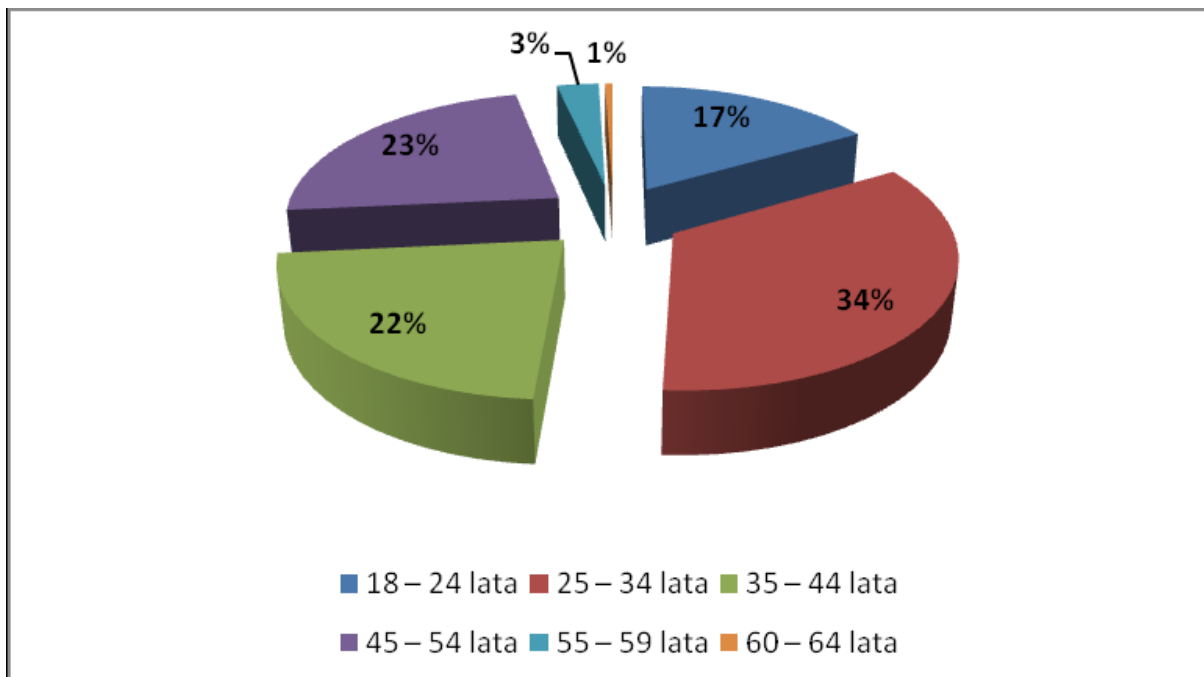
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według wykształcenia na dzień 31.10.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie na dzień 31.10.2007 rok.

Wykres Nr 8

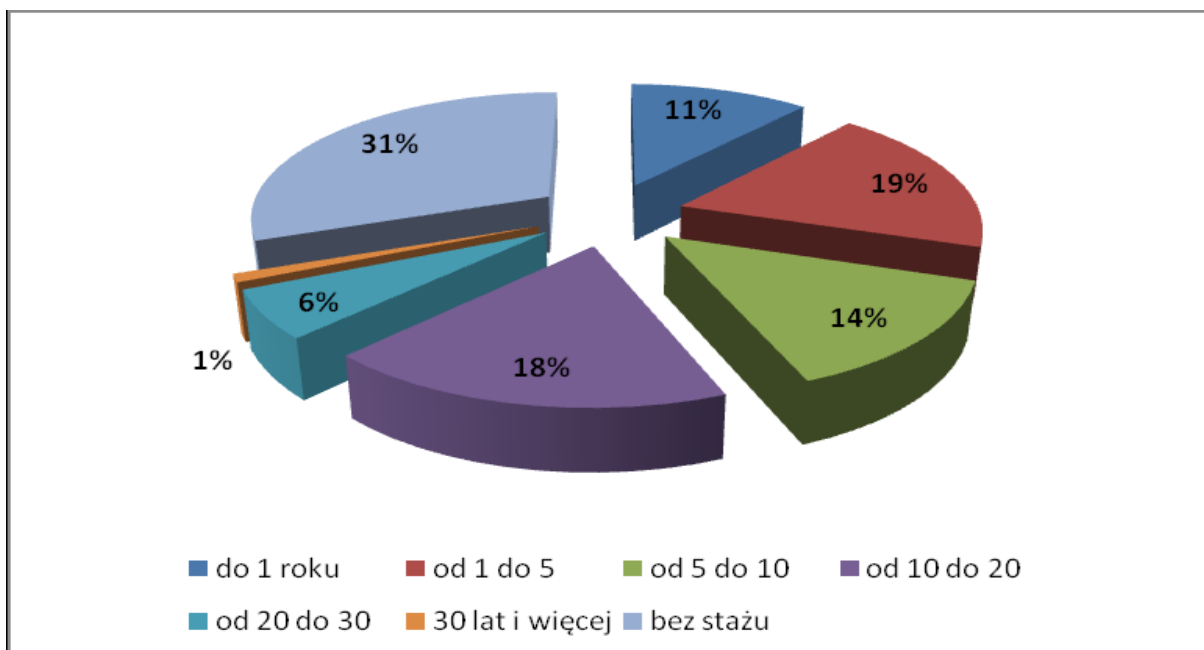
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według wieku na dzień 31.10.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie na dzień 31.10.2007 rok.

Wykres Nr 9

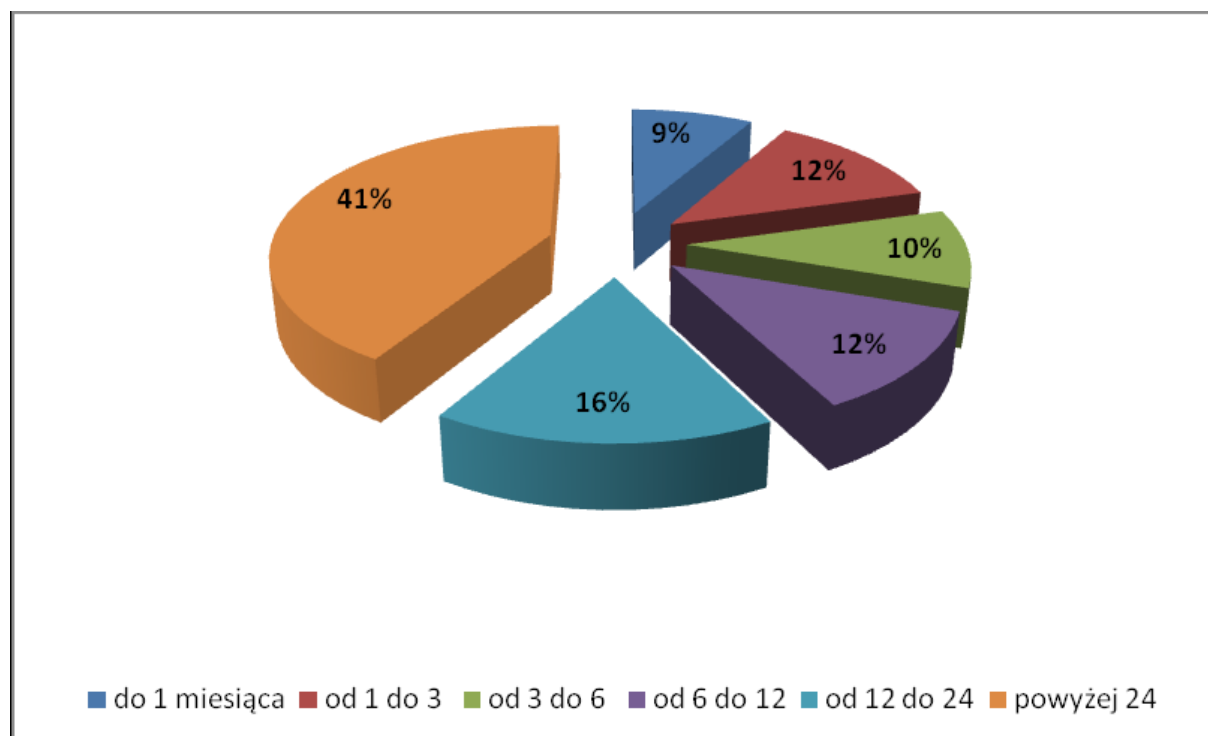
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według stażu pracy na dzień 31.10.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie na dzień 31.10.2007 rok.

Wykres Nr 10

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według czasu pozostawania bez pracy na dzień 31.10.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie na dzień 31.10.2007 rok.

Jak wynika z powyższych wykresów bezrobocie w Gminie Chorkówka dotyka szczególnie osoby młode. Taka struktura bezrobocia rodzi zagrożenie patologiami społecznymi, wpływa na ogólny stopień ubożenia społeczeństwa, a w konsekwencji stanowi realne zagrożenie dla części mieszkańców gminy problemami wykluczenia społecznego, które wynikać mogą zarówno z nieporadności życiowej jak również z nierówności szans. W końcu października 2007 r. wśród bezrobotnych dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które stanowiły 32% ogółu bezrobotnych z gminy. Największą grupę w strukturze bezrobotnych według wieku (34%) stanowiły osoby od 25 – 34 lat. W strukturze bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy znacząco przeważały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 41% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a 31% ogółu bezrobotnych pozostawało wówczas bez stażu. Niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem jest dosyć niski wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ogóle osób w wieku produkcyjnym. Niepokojący jest jednak bardzo duży udział osób długotrwale pozostających bez stałego zatrudnienia, gdyż taka sytuacja powoduje największe problemy społeczne.

Przyczyną bezrobocia na terenie Gminy Chorkówka jest brak większych zakładów pracy na terenie gminy oraz niewystarczająca ilość miejsc pracy w bliskim otoczeniu. Osoby bezrobotne nie mają również odpowiednich kwalifikacji w porównaniu do zmieniających się wymogów rynku pracy. Większość długotrwałych świadczeniobiorców pomocy społecznej to osoby, które nie spełniły wymagań rynku pracy - ich szansa na zatrudnienie ciągle maleje. Postępuje bowiem zużycie posiadanych kwalifikacji, utrata atrakcyjności dla potencjalnego pracodawcy, a osoby muszą ponownie przystosować się do nowych warunków.

3.4. Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba

Niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Osoby niepełnosprawne spotykają się w swoim życiu z wieloma trudnościami. Mają utrudniony dostęp do edukacji, komunikacji, aktywnych form wypoczynku. Niepełnosprawność często powoduje trwałe lub okresowe ograniczenia, utrudnienia czy nawet uniemożliwia pełnienie ról społecznych i zadań stosownych do wieku danej osoby. Powoduje ona, że osoby te często nie mogą realizować swoich celów czy planów życiowych. Osoby niepełnosprawne mają ograniczone możliwości aktywności zawodowej. W przypadku sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną, czy koniecznością udzielania jej pomocy, inni członkowie rodziny mają również ograniczone możliwości zarobkowe.

Większość osób niepełnosprawnych ma zmniejszone poczucie własnej wartości, brakuje im wiary w siebie, we własne możliwości. Z trudnością akceptują siebie ze swoimi schorzeniami. Niejednokrotnie trudno im pogodzić się z różnymi upośledzeniami. Tragedią może być szczególnie nabyta niepełnosprawność. Wiąże się ona z ograniczeniem dotychczasowych możliwości, wymaga życia w ciągłej zależności od innych osób, niejednokrotnie od sprzętu medycznego, ogranicza prywatność i intymność osoby. Dużym utrudnieniem dla osób niepełnosprawnych są różnego rodzaju bariery architektoniczne – dla niektórych osób stają się wręcz „barierami nie do przebycia”. Niepełnosprawność wiąże się również z wysokimi kosztami leczenia i rehabilitacji, a niskie świadczenia rentowe często nie pozwalają na zakup wszystkich leków – dlatego też stan zdrowia osób niepełnosprawnych ulega pogorszeniu.

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych jest posiadanie:

- aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający – dla osób w wieku 16 lat i więcej,
- uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego dla dzieci poniżej 16 roku życia.

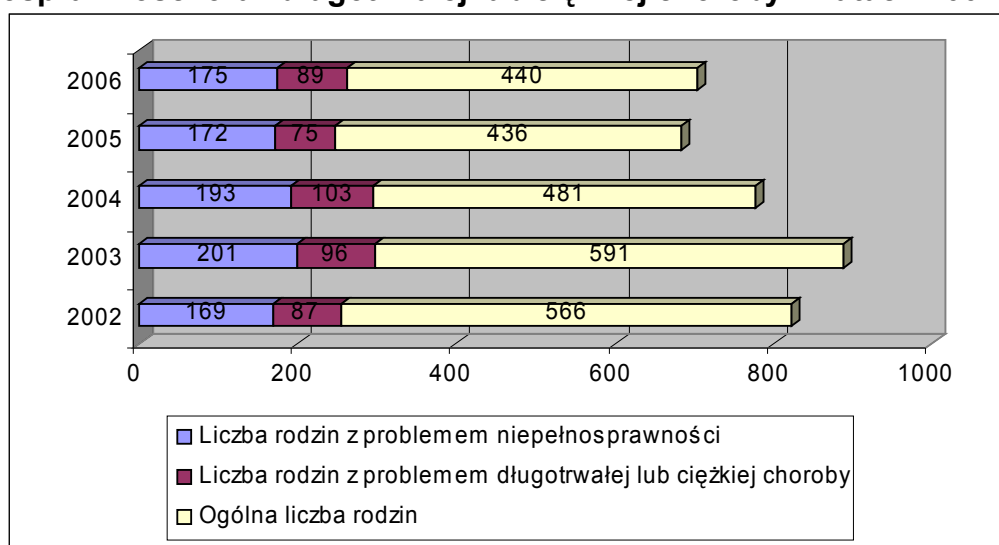
Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego uzyskanych dzięki Narodowemu Spisowi Powszechnemu w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5456,7 tys., co stanowiło 14,3 % ogółu ludności kraju. Oznacza to, że co 7 mieszkańców Polski był osobą niepełnosprawną.

Choroba to stan, który aktualnie lub potencjalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Długotrwała choroba to choroba trwająca przynajmniej sześć miesięcy. Istnienie długotrwałej lub ciężkiej choroby stwierdza lekarz wydając odpowiednie zaświadczenie. Osoby dotknięte długotwałą lub ciężką chorobą wymagają systematycznego leczenia, co powoduje wzrost kosztów utrzymania rodziny.

Liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w porównaniu z ogólną liczbą rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodek obrazuje wykres nr 11.

Wykres Nr 11

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Z wykresu wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby waha się wykazując tendencję zarówno wzrostową jak i malejącą. Niepełnosprawność była problemem od ok. 30 % do ok. 40 % ogółu rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodka, natomiast długotrwała choroba od ok. 15 % do ok. 21 % ogółu rodzin.

Sytuacja osób niepełnosprawnych w Gminie Chorkówka jest trudna. Rehabilitacja dostępna jest tylko w miejscowościach: Kobylany i Zręcin (w ograniczonym zakresie), dlatego też większość osób musi korzystać z rehabilitacji poza gminą. Osoby niepełnosprawne mają ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym ze względu na bariery architektoniczne w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Poważną dysfunkcją w rodzinach jest bezradność. Rodziny nie wypełniają swoich funkcji wychowawczych. Są bezradne wobec otaczającej ich trudnej rzeczywistości, niezdolne do zapewnienia swoim dzieciom podstawowej opieki, nie potrafią przekazać odpowiednich wzorców zachowań swoim dzieciom, nie dbają o ich wykształcenie. Rodziny te najczęściej odznaczają się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków. Negatywne skutki tych zjawisk najbardziej dotyczą dzieci. Dziecko żyjące w takich warunkach narażone jest na przeżywanie traumatycznych doświadczeń, które powodują zaburzenia jego rozwoju. Zaburzenia te mogą objawiać się agresją, nadpobudliwością, unikaniem bliskich kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi, trudnością w podporządkowaniu się normom życia społecznego, a także problemami szkolnymi. Pracownicy socjalni utrzymują częsty kontakt z takimi rodzinami. Udzielają porad na temat prowadzenia gospodarstwa domowego, kierują dzieci do świetlic profilaktycznych. Znaczną część rodzin z problemem dysfunkcji stanowią rodziny niepełne czy wielodzietne.

Rodziny niepełne są szczególną grupą podopiecznych, jest to rodzina pozbawiona ojca lub matki. W takiej sytuacji jeden z rodziców jest zmuszony pełnić podwójną rolę, która często przekracza jego możliwości. Dlatego też występuje

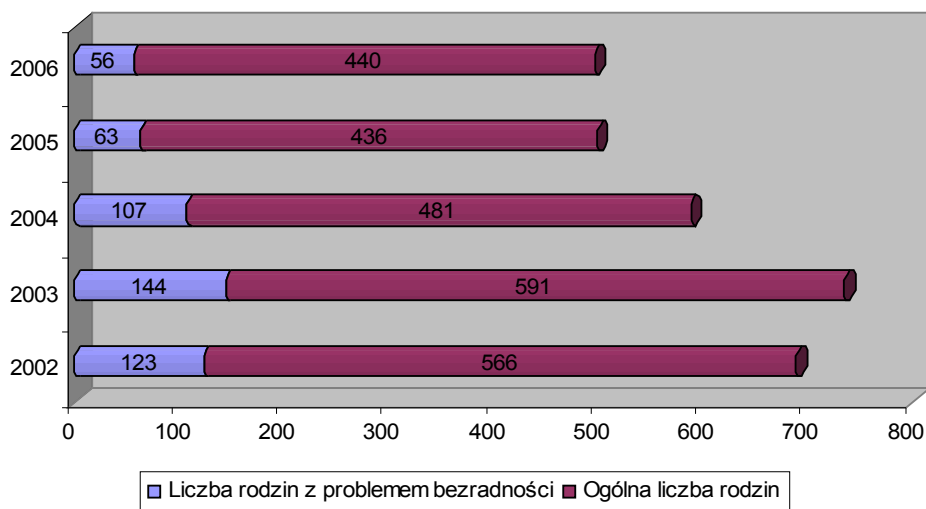
konieczność złagodzenia tych trudności – ze względu na dobro dzieci (by w przyszłości mogły prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie, a bagaż złych doświadczeń nie miał wpływu na ich dorosłe życie).

Rodziny wielodzietne to rodziny mające przynajmniej troje dzieci. Rodzice nie są w stanie wypełniać dobrze obowiązków, które wynikają z posiadania licznej rodziny. Ponadto w niektórych tych rodzinach dodatkowo występuje problem alkoholizmu, co dodatkowo przyczynia się jeszcze do pogłębienia problemu.

Liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w porównaniu z ogólną liczbą rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodek przedstawia wykres nr 12.

Wykres Nr 12

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Z przedstawionego wykresu widoczny jest znaczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Problem ten dotyczy od ok. 13 % do ok. 24 % ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej.

3.6. **Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie**

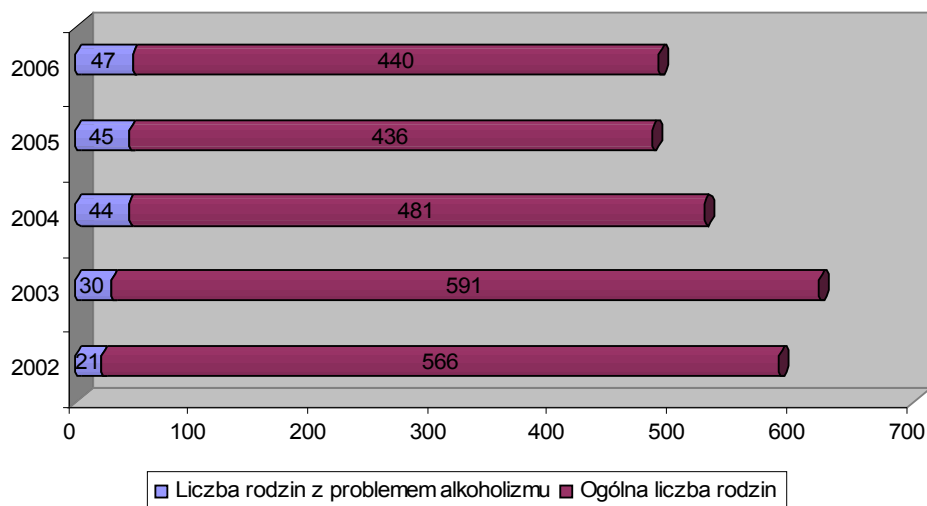
Alkoholizm jest chorobą powstającą na skutek uzależnienia organizmu od alkoholu, co powoduje stopniowe uszkodzenie komórek centralnego systemu nerwowego. Należy do najstarszych problemów w dziejach ludzkości. Choroba ta rozwija się bez świadomości osoby i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Alkoholik odczuwa dojmującą fizyczną potrzebę spożywania alkoholu, przy czym nie jest w stanie kontrolować jego ilości ani panować nad swoim zachowaniem. Jego postępowanie niejednokrotnie przeczy zasadom zdrowego rozsądku.

Często alkoholizm wynika z nieumiejętności radzenia sobie z trudnościami jakie niesie ze sobą życie. Jest to jednak choroba dotycząca całą rodzinę, nie jest to tylko problem pojedynczej osoby. Alkoholizm powoduje bowiem, iż rodzina funkcjonuje w sposób nieprawidłowy, jest zagrożeniem zarówno dla biologicznego jak i emocjonalnego funkcjonowania członków rodziny. Osoby mieszkające razem z alkoholikiem mogą wykazywać objawy tzw. współuzależnienia. Alkoholizm jest często przyczyną przemocy zarówno fizycznej jak i emocjonalnej.

Jest to jeden z najbardziej rozpowszechnionych nałogów w polskim społeczeństwie, ze względu na łatwą dostępność alkoholu, a także powszechne, społeczne przyzwolenie na jego nadużywanie. Często osoby dotknięte tym problemem uznają, że oni nie są winni, a problem ten to wina czynników zewnętrznych. Osoby te wykazują często również postawy roszczeniowe uważając, że pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymywać. Występuje również zjawisko „dziedziczenia alkoholizmu”. Rodzina niejako „przyzwala” i godzi się na nadużywanie alkoholu przez członka rodziny. W rodzinach tych występuje problem ubóstwa, pojawiają się kłopoty wychowawcze z dziećmi, występują zaburzenia komunikacyjne pomiędzy członkami rodziny. Jest więc to problem bardzo poważny w życiu społecznym. Liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu w porównaniu z ogólną liczbą rodzin korzystających z pomocy tutaj. Ośrodek przedstawia wykres nr 13.

Wykres Nr 13

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu alkoholizmu w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Z wykresu widoczny jest znaczny wzrost liczby osób objętych pomocą GOPS w Chorkówce z powodu alkoholizmu. Problem ten dotyczył od ok. 4 % do ok. 11 % osób korzystających ze świadczeń tut. Ośrodka. W rodzinach tych mieszkało 130 osób w tym 38 dzieci. Rodziny jednoosobowe stanowiły znaczną część spośród rodzin dotkniętych problemem alkoholowym - 24 rodzin (51,06 % ogółu rodzin z problemem alkoholowym), rodziny wielodzietne stanowiły 10,64 % ogółu rodzin dotkniętych problemem alkoholowym - 5 rodzin, w których mieszkało 22 dzieci.

W 2007 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce przyjęła 36 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych. W tych rodzinach mieszka około 70 dzieci. Do Sądu skierowano 3 wnioski.

Do najpoważniejszych uzależnień należy również narkomania. Narkomania jest określana jako uzależnienie od środków psychotropowych odurzających, którymi są substancje chemiczne naturalne bądź pochodzenia syntetycznego powodujące zmiany świadomości. Największe zagrożenie występuje w dużych aglomeracjach miejskich, problem dotyczy również także małych miast czy wsi.

Na terenie Gminy Chorkówka nie odnotowano obecnie problemu narkomanii, może być to jednak problem ukryty, dlatego też wymaga podjęcia akcji informacyjnej na temat niebezpieczeństw i szkodliwości wynikających z tego nałogu.

Z alkoholizmem jest również związana przemoc. Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody, charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna (przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary),
- siły są nierównomierne (w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą - ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy),
- narusza prawa i dobra osobiste (sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku),
- powoduje cierpienie i ból (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony).

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

Przemoc fizyczna - m.in. popychanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie.

Przemoc psychiczna – m.in. wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, izolacja społeczna, poniżanie, stosowanie gróźb.

Przemoc seksualna - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt.

Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

Zaniedbywanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, głód, niedożywienie, brak opieki medycznej, obojętność emocjonalna.

Przemoc w rodzinie, to wciąż temat tabu, dlatego jej ofiarom tak trudno jest otrzymać fachową pomoc. Dlatego powszechne jest przekonanie, że dane statystyczne daleko odbiegają od rzeczywistej liczby i skali przemocy.

Jedną z form pomocy jest Niebieska Linia, która pomaga osobom będącym ofiarami przemocy domowej - **Tel: 0-801-1200-02**, natomiast Policja podejmuje interwencje w sprawach przemocy w rodzinie w ramach procedury „ Niebieskie Karty”, które dokumentują co się wydarzyło.

W Gminie Chorkówka funkcjonariusze Posterunku Policji w Chorkówce przeprowadzili:

- W 2006 roku 39 interwencji domowych obejmujących zarówno fakt znęcania się nad członkami rodziny jak również inne nieporozumienia rodzinne, zarejestrowano 5 teczek dot. przemocy domowej tzw. Niebieska Karta, wszczęto 5 postępowań przygotowawczych z art. 207 kk.
- W 2007 roku przeprowadzono 42 interwencje zaliczane do interwencji domowych oraz wszczęto 5 postępowań przygotowawczych z art. 207 kk. Zarejestrowano 13 teczek dot. przemocy domowej.

Jak wynika z powyższych danych osoby pokrzywdzone często po zgłoszeniu na Policję, wycofują się później z dalszych czynności, które zmierzałyby do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie.

3. 7. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Osoby opuszczające zakład karny na ogół trudno przystosowują się do nowych warunków życia. Sytuacja ta spowodowana jest zerwaniem więzi społecznych oraz napiętnowaniem przez społeczeństwo. Problem ten dotyczy niewielu mieszkańców, średnio około od 2 osób do 5 osób w skali roku. Byli więźniowie na ogół nie są w stanie rozwiązać nowych, różnorodnych problemów, mają trudności w znalezieniu pracy, często ponownie popadają w konflikt z prawem. Dlatego też pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną z tymi osobami mającą na celu pomoc w przystosowaniu się byłych więźniów do życia na wolności.

3. 8. Osoby starsze

Starość jest ostatnim etapem życia człowieka. Przyjmuje się, iż rozpoczyna się, gdy osoba osiągnie wiek 65 lat. Wiąże się z nią wiele nowych problemów i trudności. U większości osób pojawiają się problemy zdrowotne, następuje ograniczenie sprawności. Pojawiają się różne choroby związane z podeszłym wiekiem. Ludzie starsi muszą więc ponosić koszty na leczenie, co powoduje wzrost kosztów utrzymania rodziny i pogorszenie sytuacji ekonomicznej. Starość to czas, w którym ludzie przechodzą na emeryturę – jest to okres bierności zawodowej. Tracą wówczas dotychczasową pozycję społeczną, a w nowej rzeczywistości nie zawsze potrafią znaleźć swoje miejsce. Często czują się osamotnieni np. z powodu śmierci współmałżonka. Nie zawsze dobrze porozumiewają się ze swoimi dziećmi i ich rodzinami. Osoby starsze nie nadążają za zmieniającym się światem, w którym bardzo szybko dokonują się zmiany cywilizacyjne i techniczne. Przeżywają również problemy psychiczne. Nie zawsze potrafią zaakceptować, że ich życie nie będzie już długo trwało, przeżywają strach przed śmiercią. To wszystko powoduje, że ograniczają kontakty społeczne i popadają w izolację społeczną. Stają się również zależni od najbliższego otoczenia.

Gmina Chorkówka należy do gmin wiejskich, w których więzi rodzinne są dosyć mocne. Jednak i tutaj mieszkają osoby samotne i opuszczone. Dlatego też niezbędne jest podjęcie działań, aby zapewnić tym osobom właściwą opiekę i złagodzić trudności życiowe.

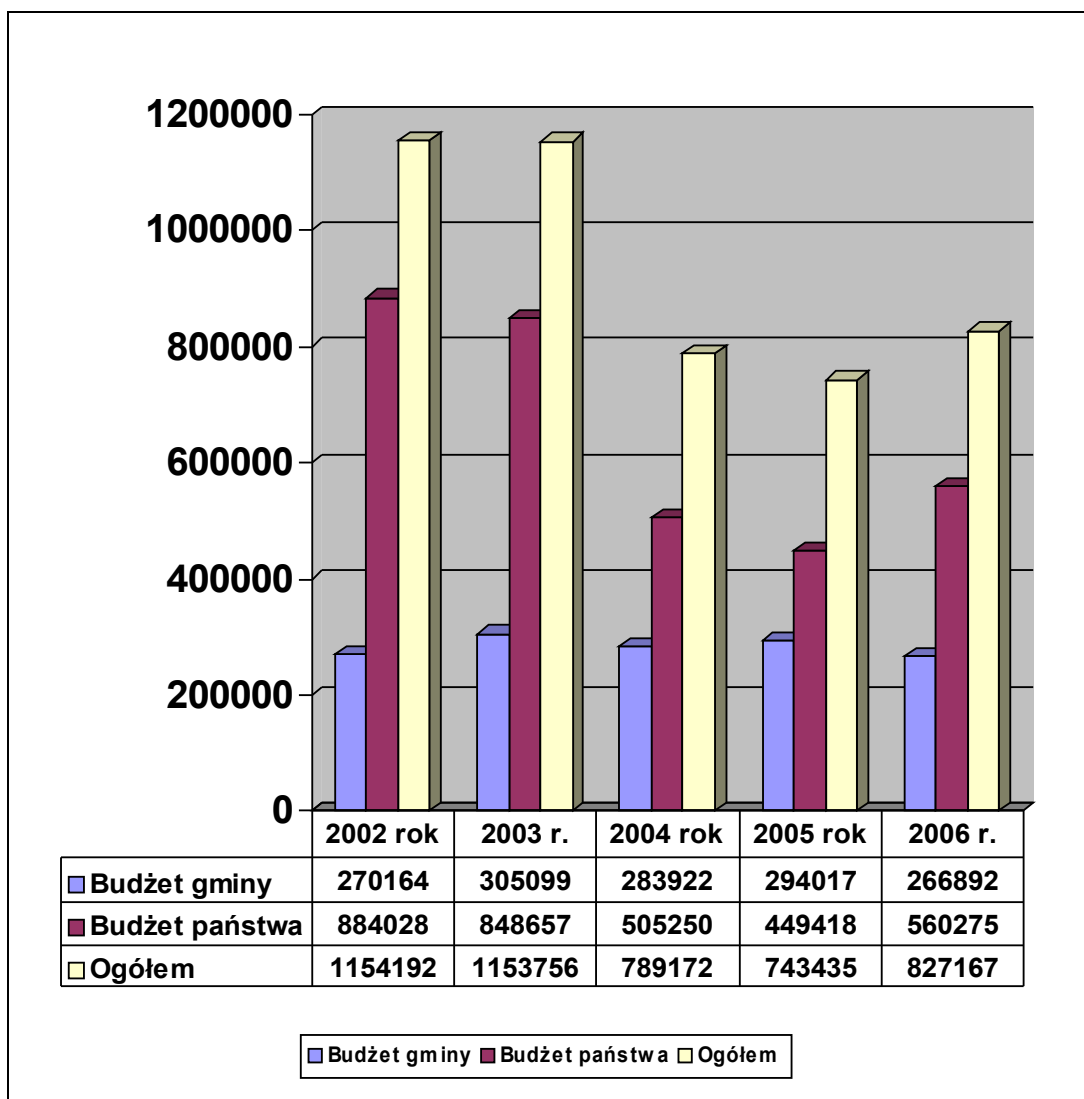
ROZDZIAŁ IV

ANALIZA ŚRODKÓW FINANSOWYCH WYDATKOWANYCH NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2002-2006

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce od 1990 roku wypłaca świadczenia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wysokość udzielonej pomocy przez GOPS w Chorkówce w latach 2002-2006 przedstawia wykres nr 14.

Wykres Nr 14

Kształtowanie się wydatków poniesionych przez GOPS Chorkówka na wypłatę świadczeń w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Jak wynika z wykresu wysokość środków finansowych wydatkowanych przez GOPS Chorkówka na pomoc społeczną ulegała zmianom, przyznawane świadczenia finansowane są w większości z budżetu państwa (kształtują się w przedziale od ok. 77 % do ok. 60 % ogółu wydatkowanych środków), natomiast środki własne gminy stanowią od ok. 23 % do ok. 40 % ogółu środków przeznaczonych na wypłatę świadczeń.

W 2004 roku obserwuje się znaczny spadek środków wydatkowanych z budżetu państwa – w związku z tym, że po zmianie przepisów z dniem 1 października 2003 r. renty socjalne wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kolejny spadek widoczny jest w 2005 roku – w związku z tym, że od 1 maja 2004 r. weszła w życie nowa ustawa o pomocy społecznej i zasiłki takie jak: jednorazowe zasiłki macierzyńskie, okresowe zasiłki macierzyńskie, zasiłki stałe, gwarantowane zasiłki okresowe zostały przekształcone w inne świadczenia - podlegają one wypłacie na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W 2006 roku obserwuje się wzrost środków wydatkowanych z budżetu państwa – w związku ze zwiększeniem środków przeznaczonych na wypłatę zasiłków okresowych, zasiłków stałych a także przeznaczonych na dożywianie dzieci i zasiłków celowych udzielanych w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

ROZDZIAŁ V

MAPA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

5. 1. Przyczyny trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce przyznawał świadczenia dla swoich klientów, biorąc pod uwagę różne przyczyny, które spowodowały, że znajdują się oni w trudnej sytuacji życiowej. Powody te przedstawia tabela nr 7, natomiast kształtowanie się powodów przyznawania świadczeń obrazują wykresy od nr 15 do nr 20.

Tabela Nr 7

Powody trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka w latach 2002-2006

Powód udzielenia pomocy	2002	2003	2004	2005	2006
Ubóstwo	360	397	356	336	349
Bezdomność	0	0	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	51	62	51	28	20
Bezrobocie	344	361	314	294	279
Niepełnosprawność	169	201	193	172	175
Długotrwała lub ciężka choroba	87	96	103	75	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	123	144	107	63	56
w tym: rodziny niepełne	32	35	45	26	24
w tym: rodziny wielodzietne	59	60	58	33	30
Alkoholizm	21	30	44	45	47
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	0	3	5	2
Ogółem liczba rodzin	566	591	481	436	440

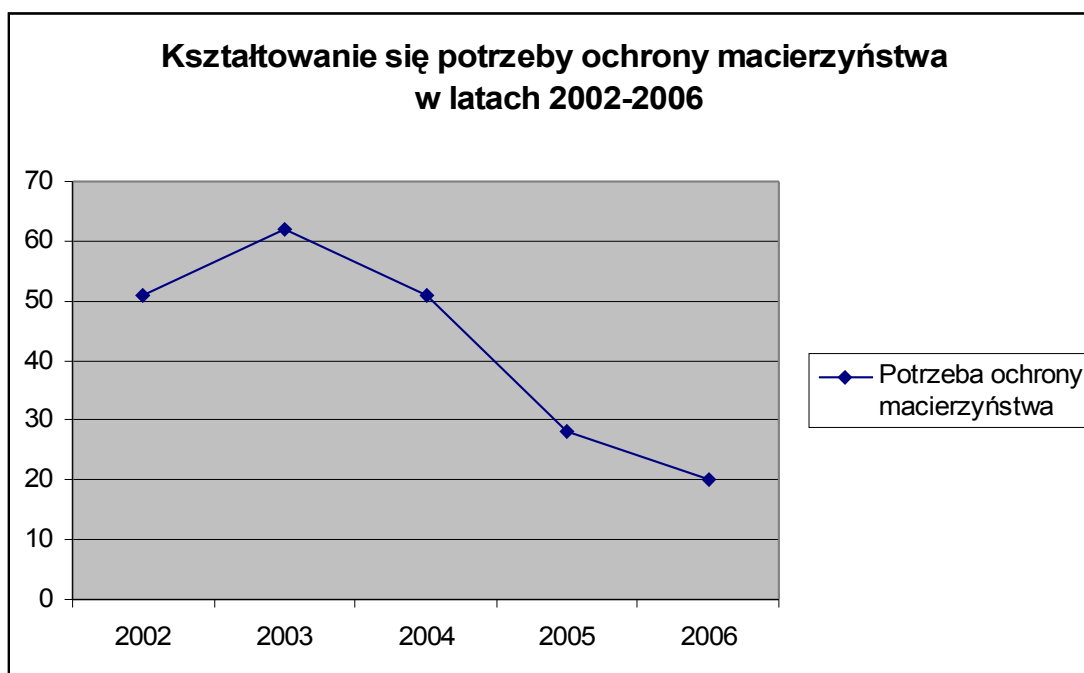
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Wykres Nr 15

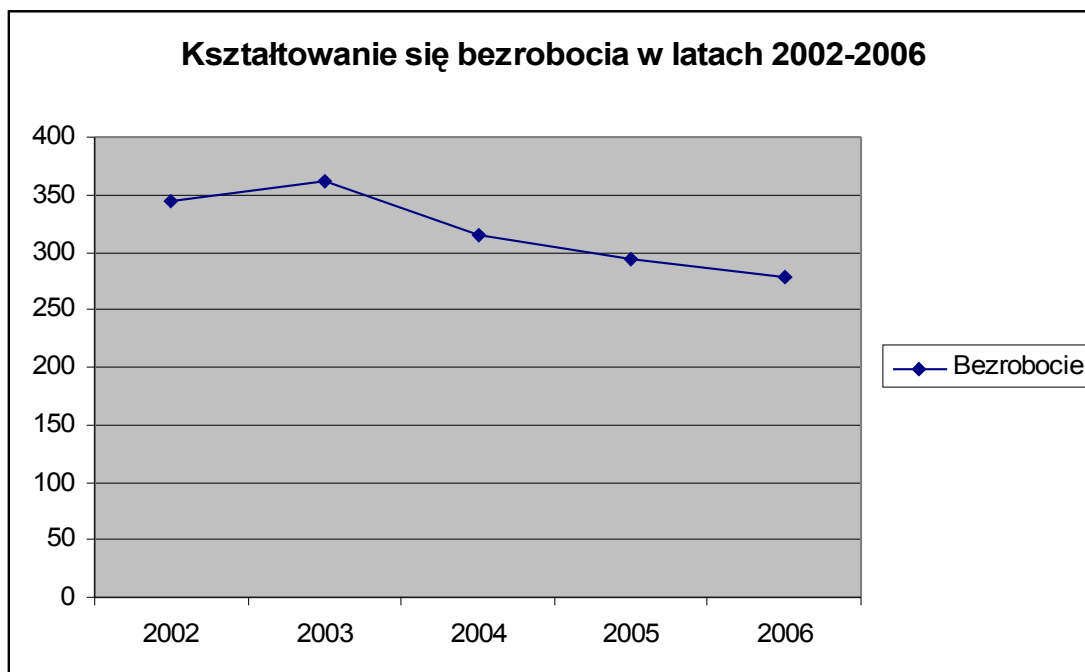
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Wykres Nr 16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006.

Wykres Nr 17

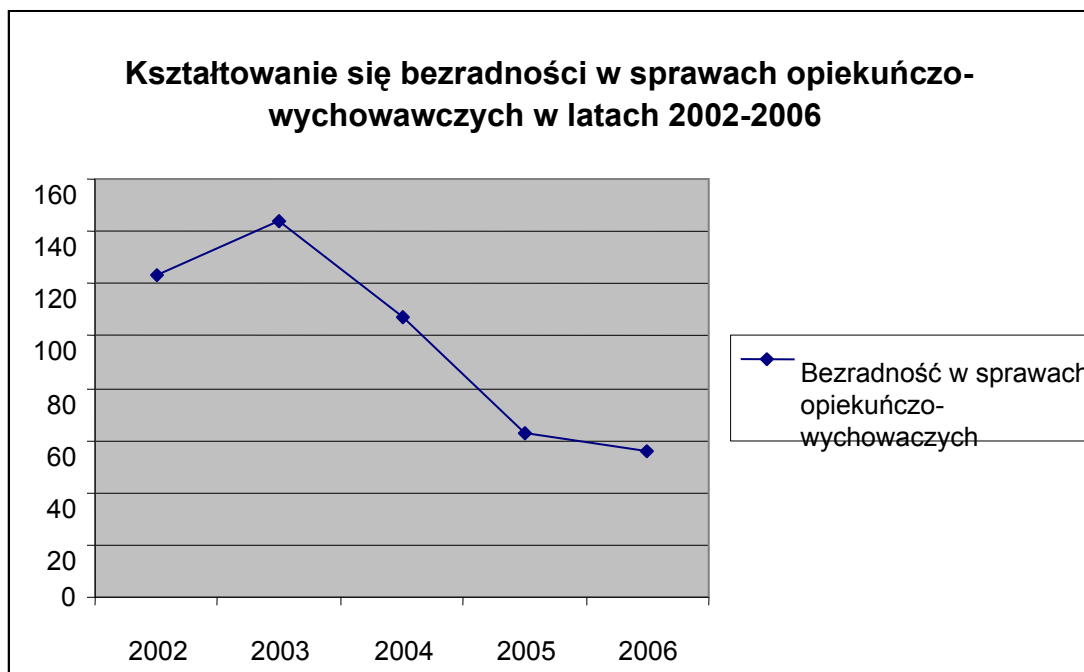
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006

Wykres Nr 18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006

Wykres Nr 19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006

Wykres Nr 20

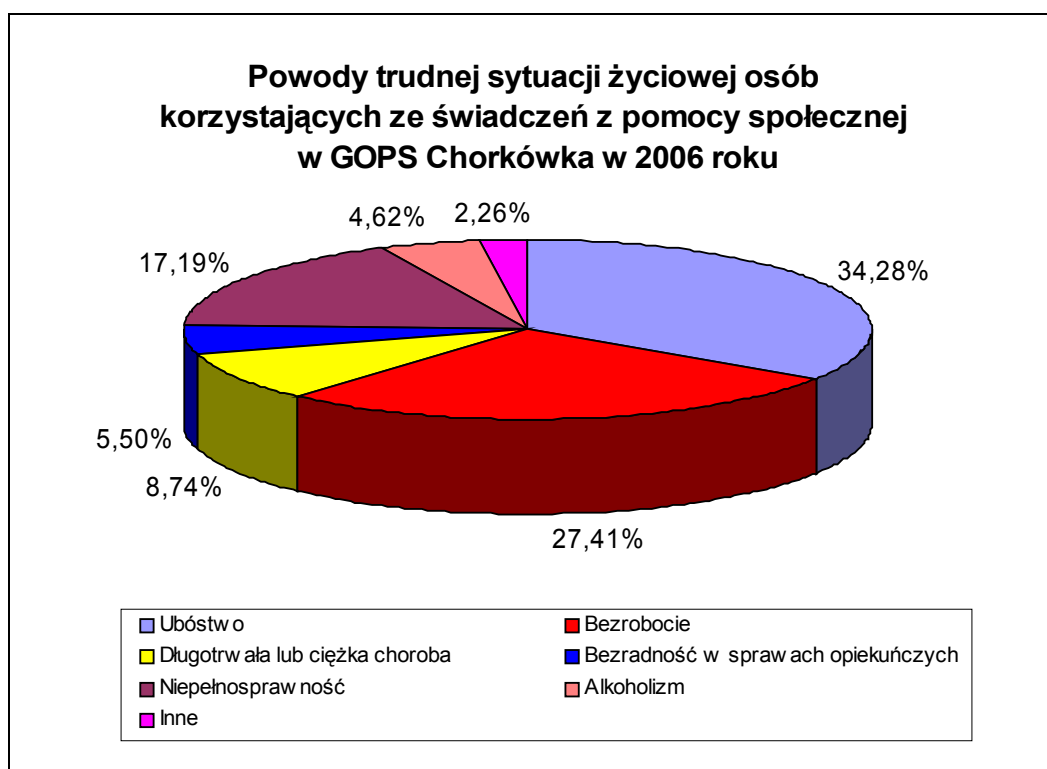

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za lata 2002-2006

Z przedstawionej tabeli oraz wykresów wynika, że zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa, natomiast zwiększyła się liczba rodzin z problemem

alkoholizmu. Obserwuje się również, że zmniejszyła się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka. Sytuacja ta jest spowodowana tym, że od października 2003 r. renty socjalne wypłaca ZUS, a od maja 2004 r. wcześniejsze zasiłki stałe (obecnie świadczenia pielęgnacyjne) i gwarantowane zasiłki okresowe wypłacane są ze świadczeń rodzinnych. Powody trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej w 2006 roku obrazuje wykres nr 21.

WYKRES Nr 21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za 2006 rok.

Jak wynika z powyższych danych GOPS w Chorkówce najczęściej przyznawał pomoc z powodu:

- ubóstwa,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- alkoholizmu.

5. 2. Rozkład dysfunkcji w Gminie Chorkówka

Mapa problemów społecznych w Gminie Chorkówka została opracowana w oparciu o dane statystyczne będące w posiadaniu GOPS Chorkówka uzyskane na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych. Rozkład dysfunkcji w Gminie Chorkówka w 2006 roku przedstawia tabela Nr 8, natomiast mapę problemów społecznych obrazuje rysunek nr 2.

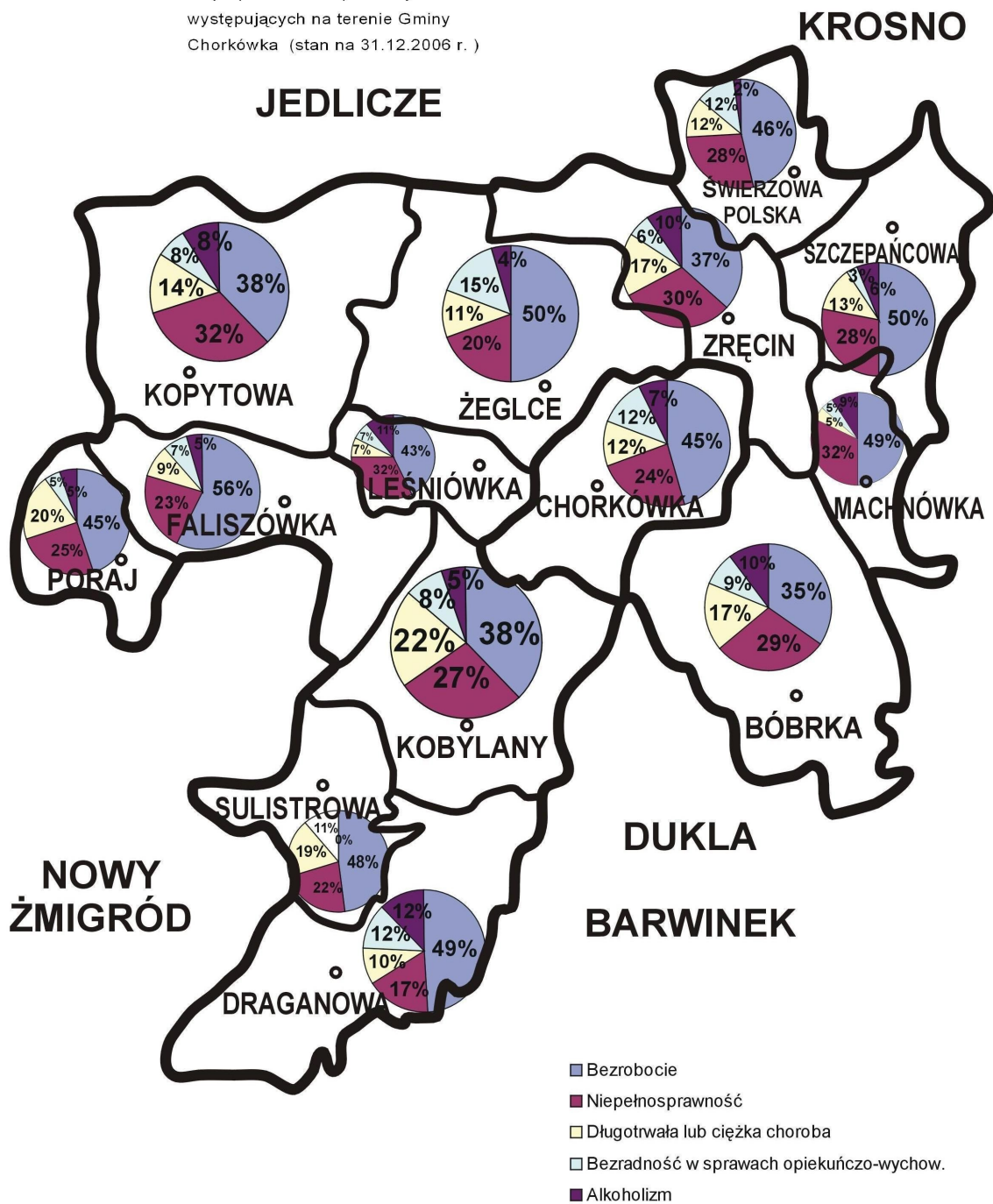
Tabela Nr 8

Rozkład dysfunkcji w Gminie Chorkówka w 2006 roku

Miejscowości	Bezrobocie	Niepełno- sprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychow.	Alkoholizm
Bóbrka	24	20	12	6	7
Chorkówka	19	10	5	5	3
Draganowa	20	7	4	5	5
Faliszówka	25	10	4	3	2
Kobylany	14	10	8	3	2
Kopytowa	40	34	15	8	9
Leśniówka	12	9	2	2	3
Machnówka	11	7	1	1	2
Poraj	9	5	4	1	1
Sulistrowa	13	6	5	3	0
Szczepańcowa	16	9	4	1	2
Świerzowa Polska	23	14	6	6	1
Zręcin	30	25	14	5	8
Żeglce	23	9	5	7	2
Ogółem:	279	175	89	56	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: MPiPS-03 za 2006 rok.

Rysunek Nr 2
 Mapa problemów społecznych
 występujących na terenie Gminy
 Chorkówka (stan na 31.12.2006 r.)

Można przypuszczać, że w najbliższych latach w niewielkim stopniu zmniejszy się liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu

bezrobocia i ubóstwa, natomiast na podobnym poziomie będzie kształtować się liczba rodzin z problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Przypuszcza się również, że zmniejszy się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy tut. Ośrodka (jako efekt zmniejszenia bezrobocia).

ROZDZIAŁ VI

MISJA I WIZJA

Misja to najogólniejszy cel gminy, stanowiący opis wizji gminy z jej głównymi polami aktywności w przyszłości. Misję gminy określono w perspektywie do roku 2015.

MISJA

**WSPÓLNE DZIAŁANIE OSÓB, INSTYTUCJI
I ORGANIZACJI W CELU PODNIESIENIA ŻYCIA
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY CHORKÓWKA ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIU MARGINALIZACJI
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

WIZJA

Wizja to określenie strategicznych sfer aktywności w zakresie realizacji celów zabezpieczenia społecznego. Naczelnym zadaniem Strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. W teorii i praktyce kierowania, wizja definiowana jest również jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania”.

Wizja Gminy Chorkówka: W gminie funkcjonuje sprawny system pomocy społecznej umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

ROZDZIAŁ VII

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem zarządzania strategicznego. Jest to technika oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów.

Na analizę SWOT składają się następujące elementy:

Czynniki wewnętrzne:

- **Mocne strony** (atuty) - są to elementy, które pozwalają łatwiej niż innym realizować określone cele. Umożliwiają więc uzyskiwanie dodatkowych korzyści,
- **Słabe strony** są przeciwieństwem atutów.

Czynniki zewnętrzne:

- **Szanse** - to zewnętrzne warunki, które tworzą znaczące możliwości poprawy sytuacji,
- **Zagrożenia** - to czynniki w otoczeniu, które niosą znaczne prawdopodobieństwo pogorszenia sytuacji.

Analiza SWOT służy do poznania czynników zewnętrznych i wewnętrznych, a także pomaga w podjęciu działań w celu wykorzystania mocnych stron, pokonania słabości, skorzystania z możliwości i uniknięcia zagrożeń.

Czynniki wewnętrzne:

Mocne strony :	Słabe strony :
<ul style="list-style-type: none">- dodatni przyrost naturalny,- korzystna struktura demograficzna mieszkańców,- wykwalifikowany personel pomocy społecznej,- dobra infrastruktura ośrodka,- stabilna sytuacja kadrowa,- stała współpraca GOPS z instytucjami gminnymi i powiatowymi,- dobre rozeznanie środowiska lokalnego,- działalność 5 świetlic profilaktycznych,- funkcjonowanie Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,- funkcjonowanie grupy samopomocowej AA „Droga”,- dożywanie dzieci i młodzieży we wszystkich szkołach i gimnazjach na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none">- wysoka stopa bezrobocia,- niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do wymogów rynku pracy,- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,- zubożenie społeczeństwa,- zjawisko „dziedziczenia biedy”,- słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego,- nowe zadania dla gminy zlecane bez pokrycia finansowego ze środków budżetu państwa,- wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw,- wzrastający poziom alkoholizmu poprzez łatwość zdobywania alkoholu,- występowanie zjawiska „dziedziczenia” alkoholizmu,- odpływ młodych, wykształconych osób z gminy,- bariery architektoniczne,- konflikty wewnątrzrodzinne,- brak szkolnictwa średniego na terenie gminy.

Czynniki zewnętrzne:

Szanse :	Zagrożenia :
<ul style="list-style-type: none">- możliwość korzystania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,- możliwość wykorzystania walorów rekreacyjnych gminy /m.in. Muzeum Skansen Przemysłu Naftowego w Bóbrce/,- pozyskiwanie sponsorów,- możliwość skorzystania z programów w ramach przeciwdziałania bezrobociu Powiatowego Urzędu Pracy.	<ul style="list-style-type: none">- długotrwałe bezrobocie i brak szans na miejsca pracy,- społeczne niezrozumienie przepisów prawa,- brak stabilności przepisów,- przekazywanie gminom zadań bez przekazywania dodatkowych środków finansowych,- rozkład więzi społecznych,- wzrost biurokracji,- wzrost patologii społecznych,- osamotnienie osób starszych,- długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej,- bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu,- słabość organizacji pozarządowych,- brak specjalistycznej i wysoko specjalistycznej opieki medycznej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIESZKAŃCÓW GMINY CHORKÓWKA

8. 1. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Priorytet

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, zmniejszenie negatywnych skutków bezrobocia.

Cele strategiczne:

- udzielanie wsparcia osobom bezrobotnym w poszukiwaniu pracy,
- zwiększenie szans osób bezrobotnych na podjęcie pracy zawodowej,
- przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych.

Kierunki działania:

- zawieranie kontraktów socjalnych zawierających zasady współpracy oraz cele do których powinna zmierzać osoba bezrobotna,
- proponowanie prac społecznie użytecznych,
- udzielanie informacji o wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach,
- proponowanie udziału osobom bezrobotnym w zajęciach Klubu Pracy,
- udzielanie dożywiania dzieciom z rodzin dotkniętych bezrobociem,
- zapewnienie dzieciom z rodzin bezrobotnych rodziców możliwości uczestnictwa w zajęciach świetlic profilaktycznych,
- kształtowanie u osób bezrobotnych odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w istniejącej rzeczywistości w celu zredukowania postaw roszczeniowych,
- prowadzenie pracy socjalnej mającej na celu udzielanie wskazówek osobom bezrobotnym jak prowadzić gospodarstwo domowe i w sposób racjonalny gospodarować ograniczonymi środkami finansowymi,
- współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.

Uzasadnienie działania, spodziewane efekty:

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne. Z osobami długotrwale bezrobotnymi będą zawierane kontrakty socjalne pomiędzy osobą bezrobotną a Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Kontrakt określa zasady współdziałania oraz cele do których należy zmierzać, uzależnia również przyznanie pomocy finansowej od aktywności bezrobotnego na rynku pracy. Osobom bezrobotnym będą proponowane prace społecznie użyteczne. W celu zwiększenia motywacji do poszukiwania pracy osobom bezrobotnym będą proponowane zajęcia w Klubie Pracy. Zajęcia te prowadzone w formie warsztatów mają na celu kształtowanie aktywnych postaw uczestników w stosunku do przemian i zmian zachodzących na rynku pracy. Osoby w nich uczestniczące mają udoskonalić lub nabyć umiejętności, które są ważne do pozyskania i utrzymania się na rynku pracy. Szczególnie trudnym wyzwaniem jest uświadomienie osobom bezrobotnym, że są oni odpowiedzialni za swój los i życie swojej rodziny oraz pomóc im w usamodzielnieniu się. Zmiana postawy osób bezrobotnych ma na celu zredukowanie postaw roszczeniowych wśród osób bezrobotnych korzystających z pomocy tutaj. Ośrodka.

Wszystkie podejmowane działania mają na celu zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy Chorkówka. Przyczyni się to do poprawy warunków materialno-bytowych rodzin, zmniejszą się również inne negatywne skutki bezrobocia.

Podmioty realizujące:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce,
- Urząd Gminy w Chorkówce,
- Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie.

Źródła finansowania:

- budżet gminy,
- budżet państwa,
- fundusze Unii Europejskiej.

Czas realizacji:

- praca ciągła.

Harmonogram w zakresie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Lp.	Cele strategiczne	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1.	Udzielanie wsparcia osobom bezrobotnym w poszukiwaniu pracy.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Urząd Gminy w Chorkówce, • Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie. 	budżet gminy, budżet państwa, fundusze Unii Europejskiej.
2.	Zwiększenie szans osób bezrobotnych na podjęcie pracy zawodowej.	2009-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Urząd Gminy w Chorkówce, • Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie. 	budżet gminy, budżet państwa, fundusze Unii Europejskiej.
3.	Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie. 	budżet gminy, budżet państwa, fundusze Unii Europejskiej.
4.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie. 	budżet gminy, budżet państwa, fundusze Unii Europejskiej.

8. 2. System wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych

Priorytet

Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym godne uczestnictwo w życiu społecznym.

Cele strategiczne:

- wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym,
- tworzenie warunków do rehabilitacji i terapii dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

- informowanie osób niepełnosprawnych o uprawnieniach, dostępnych formach pomocy,
- udzielanie informacji o możliwości korzystania z rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej,
- zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie pracy socjalnej mającej na celu wsparcie osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów dojazdu dzieciom niepełnosprawnym do ośrodków rehabilitacyjnych,
- udzielanie pomocy finansowej na częściowe lub całkowite pokrycie kosztów leków lub leczenia,
- dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
- zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez likwidację, pokonywanie barier architektonicznych.

Uzasadnienie działania, spodziewane efekty:

Niepełnosprawność stanowi zawsze dla rodziny potężny cios, powoduje powstanie sytuacji kryzysowej. Dlatego też pracownicy socjalni będą prowadzili pracę socjalną, która ma na celu wsparcie osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Ważne jest bowiem, aby rodzina z problemem niepełnosprawności nie była pozostawiona „sama sobie”, ale by osoby te wiedziały gdzie mogą uzyskać pomoc. Samotnym osobom niepełnosprawnym jak również osobom niepełnosprawnym pozostającym w rodzinie,

gdy rodzina nie może im udzielić stosownej opieki przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Opłacenie kosztów przejazdu do ośrodków rehabilitacyjnych umożliwi dzieciom niepełnosprawnym rehabilitację i naukę w tych ośrodkach. Udzielanie świadczeń z przeznaczeniem na częściowe lub całkowite pokrycie kosztów leków i leczenia pomoże osobom niepełnosprawnym zakupić niezbędne leki i umożliwić leczenie. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych umożliwi rehabilitację dla osób, dla których uczestnictwo w turnusie byłoby niemożliwe lub utrudnione ze względu na brak środków finansowych. Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak również w budynkach użyteczności publicznej stworzy możliwość uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w życiu społecznym.

Wszystkie te działania mają na celu wsparcie finansowe, a także zmniejszenie problemów psychologicznych osób niepełnosprawnych jak również ich rodzin. Mają również ich chronić, gdyż rodzina taka bez możliwości skorzystania z efektywnego wsparcia może stać się rodziną dysfunkcyjną, co prowadzi do wystąpienia szeregu problemów, mających negatywne i czasami nieodwracalne skutki społeczne.

Podmioty realizujące:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie),
- Ośrodki rehabilitacyjne (obecnie: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Krośnie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Chorkówce /Poradnia POZ w Kobyłanach i Kopytowej/,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Vena” w Zręcinie.

Źródła finansowania:

- budżet gminy,
- budżet państwa.

Czas realizacji:

- praca ciągła.

Harmonogram w zakresie systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych

Lp.	Cele strategiczne	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1.	Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, • Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie), • Ośrodki rehabilitacyjne (obecnie: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Krośnie). 	budżet gminy, budżet państwa.
2	Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, • Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie), • Ośrodki rehabilitacyjne (obecnie: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Krośnie, • Niepubliczny ZOZ „Zdrowie” w Chorkówce /Poradnia POZ w Kobylanach i Kopytowej/, • Niepubliczny ZOZ Przychodnia „Vena” w Zręcinie. 	budżet gminy, budżet państwa,
3	Tworzenie warunków do rehabilitacji i terapii dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, • Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie), • Ośrodki rehabilitacyjne (obecnie: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Krośnie, • Niepubliczny ZOZ „Zdrowie” w Chorkówce /Poradnia POZ w Kobylanach i Kopytowej/, • Niepubliczny ZOZ Przychodnia „Vena” w Zręcinie. 	budżet gminy, budżet państwa.

8.3. System wsparcia na rzecz osób z problemem alkoholowym

Priorytet

Udzielanie wsparcia dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, zmniejszenie rozmiarów alkoholizmu.

Cele strategiczne:

- zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych,
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej akcji informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- zatrzymanie zjawiska „dziedziczenia” alkoholizmu.

Kierunki działania:

- funkcjonowanie w Zręcznie /dobry dojazd z wszystkich miejscowości gminy/ Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i współuzależnionych członków rodzin ,
- funkcjonowanie w Gminnym Punkcie Informacyjnym w Zręcznie telefonu informacyjnego i konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym z dyżurami nieprofesjonalnych terapeutów /członków grup AA/,
- zakup i wydawanie biuletynów i ulotek informacyjnych skierowanych do osób nadużywających alkoholu, zawierających informacje o miejscach i sposobach terapii i szerokie rozpowszechnianie ich na terenie gminy,
- udzielanie trwałego wsparcia po zakończeniu terapii uzależnienia,
- tworzenie warunków do funkcjonowania grup samopomocy dla pozostających w abstynencji osób z problemem alkoholowym AA „Droga” i współuzależnionych członków rodzin /Al.-Anon/,
- umożliwianie poprzez dofinansowanie udziału osób z problemem alkoholowym w różnorodnych seminariach abstynenckich i trzeźwościowych,
- zwrot kosztów przejazdu osobom odbywającym terapię ambulatoryjną w Poradni w Krośnie,

- motywowanie do podjęcia terapii i wychodzenia z choroby alkoholowej osób z problemem alkoholowym,
- zakup i wydawanie biuletynów i ulotek informacyjnych skierowanych do rodzin z problemem alkoholowym zawierających informacje o miejscach i sposobie uzyskiwania pomocy, szczególnie przed przemocą w rodzinie,
- wydawanie i zakup tematycznych ulotek informacyjnych z profilaktyki uzależnień i szerokie rozpowszechnianie ich w środowiskach młodzieżowych szczególnie w szkołach i świetlicach profilaktycznych,
- kreowanie i promowanie pozytywnych, abstynenckich i trzeźwościowych postaw społecznych wśród dzieci i młodzieży w szkołach i świetlicach profilaktycznych,
- realizację programów profilaktycznych prowadzonych przez PARPA szczególnie Ogólnopolskiej Kampanii Alkohol Nieletnim dostęp wzbroniony,
- kierowanie dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych na obozy i kolonie socjoterapeutyczne,
- organizowanie na bazie świetlic profilaktycznych i szkół, szczególnie gimnazjów, spotkań, prelekcji i pogadanek na temat przyczyn i przebiegu powstawania, przebiegu i terapii uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- prowadzenie indywidualnych rozmów z młodzieżą nadużywającą alkoholu,
- organizowanie przez świetlice profilaktyczne zajęć kulturalnych i sportowych promujących zdrowy styl życia, ukierunkowanych szczególnie na promocje postaw abstynenckich od alkoholu, nikotyny i narkotyków,
- kierowanie wniosków do lekarza biegłego, do sądu o przymusowe leczenie osób nadużywających alkoholu,
- finansowanie letniego wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu,
- pomoc finansowa dla świetlic profilaktycznych organizujących zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Uzasadnienie działania, spodziewane efekty:

Alkoholizm zawsze jest związany z negatywnymi skutkami. Dlatego też prowadzenie akcji informacyjnej i edukacyjnej ma na celu zmianę nastawienia dzieci i młodzieży i kreowanie pozytywnych, abstynenckich zachowań. Ma uświadomić zagrożenia wynikające z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i nikotyny.

Funkcjonowanie Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Zręcinie ma pomóc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym w uzyskaniu stosownego wsparcia (również w zakresie przemocy domowej). Funkcjonowanie grupy samopomocowej AA „Droga” ma pomóc osobom z problemem alkoholowym pozostawaniu w abstynencji. Jest dowodem, że chociaż osoby te zawsze pozostaną alkoholikami, to jednak życie w trzeźwości jest możliwe. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce ma przyczynić się do podjęcia terapii odwykowej przez osoby uzależnione od alkoholu. Działalność świetlic profilaktycznych ma chronić dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym przed skutkami alkoholizmu. Ma umożliwić dzieciom bezpieczne spędzanie wolnego czasu a także popularyzację wśród dzieci i młodzieży idei abstynencji i modelu „życia bez picia”.

Podejmowane działania mają na celu zmniejszyć problem alkoholizmu na terenie Gminy Chorkówka. Zmniejszenie skali tego zjawiska przyczyni się do zmniejszenia liczby rodzin patologicznych, ochrony prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży. Ma również służyć zatrzymaniu procesu „dziedziczenia”, gdyż dzieci i młodzież żyjące w atmosferze ciągłego lęku, niepokoju i napięcia powielają wzorce rodziców i uczą się negatywnych zachowań.

Podmioty realizujące:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce,
- Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce,
- Szkoły podstawowe i Gimnazja działające na terenie Gminy Chorkówka (pedagodzy szkolni).

Źródła finansowania:

- budżet gminy (w tym: środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych).

Czas realizacji:

- praca ciągła.

Harmonogram w zakresie systemu wsparcia na rzecz osób z problemem alkoholowym

Lp.	Cele strategiczne	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1.	Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce, • Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce. 	budżet gminy.
2.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce, • Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce. 	budżet gminy.
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce, • Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce. 	budżet gminy.
4.	Prowadzenie profilaktycznej akcji informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce, • Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce. • Szkoły podstawowe i Gimnazja działające na terenie Gminy Chorkówka. 	budżet gminy.

5.	Zatrzymanie zjawiska „dziedziczenia” alkoholizmu.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce,• Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce,• Gminny Ośrodek Kultury w Chorkówce.	budżet gminy.
----	---	-----------	--	---------------

8.4. System wsparcia na rzecz osób bezdomnych

Z przeprowadzonej analizy środowisk wynika, iż zjawisko bezdomności na terenie Gminy Chorkówka nie jest obecnie poważnym problemem. Ustalono, że obecnie bezdomna jest tylko jedna osoba przebywająca w schronisku dla bezdomnych.

Zjawisko bezdomności nie wymaga obecnie podejmowania działań zmierzających do zorganizowania placówki stacjonarnej na terenie gminy.

8.5. System wsparcia na rzecz osób starszych

Priorytet

Zapewnienie warunków do godnego życia i odpowiedniej opieki osób starszych.

Cele strategiczne:

- zapewnienie właściwej opieki osobom starszym,
- zmniejszenie poczucia izolacji osób starszych,
- pozostawienie osób starszych jak najdłużej w miejscu zamieszkania.

Kierunki działania:

- rozszerzenie oferty świadczonych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby celem zapewnienia należytej opieki,
- prowadzenie pracy socjalnej mającej na celu wsparcie osoby starszej.

Uzasadnienie działania, spodziewane efekty:

Starość jest okresem życia człowieka, z którym jest związane wiele problemów i trudności. Zapewnieniu właściwej opieki mają służyć usługi opiekuńcze. Pomoc ta jest udzielana osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, jak również osobie, gdy rodzina a także wspólnie zamieszkujący małżonek czy inni członkowie rodziny nie mogą takiej pomocy zapewnić. Zakres usług opiekuńczych obejmuje: pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację a także

w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Bardzo ważne jest pozostawianie ludzi starszych w środowisku zamieszkania, tak długo jak to jest możliwe i kierowanie do Domów Pomocy Społecznej tylko w sytuacjach, gdy usługi opiekuńcze są niewystarczające. Za świadczone usługi osoby ponoszą odpłatność w zależności od posiadanych dochodów. GOPS Chorkówka zleca wykonywanie tych usług innej instytucji zajmującej się świadczeniem usług opiekuńczych.

Ponadto pracownicy socjalni będą prowadzili pracę socjalną, która będzie miała na celu wsparcie osoby starszej. Ma ona na celu służyć odzyskaniu poczucia własnej wartości, zwiększyć uczestnictwo ludzi starszych w życiu społecznym.

Wszystkie te działania mają umożliwić osobom starszym lepsze znoszenie trudów dnia codziennego, lepsze przystosowanie do życia.

Podmioty realizujące:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce,
- Urząd Gminy w Chorkówce,
- Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie),
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.

Źródła finansowania:

- budżet gminy,
- budżet państwa.

Czas realizacji:

- praca ciągła.

Harmonogram w zakresie systemu wsparcia na rzecz osób starszych

Lp.	Cele strategiczne	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1.	Zapewnienie właściwej opieki osobom starszym.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Urząd Gminy w Chorkówce, • Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie). 	budżet gminy, budżet państwa.
2.	Zmniejszenie poczucia izolacji osób starszych.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Instytucja świadcząca usługi opiekuńcze (obecnie Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie), • Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych. 	budżet gminy.
3.	Pozostawienie osób starszych jak najdłużej w miejscu zamieszkania.	2008-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce, • Urząd Gminy w Chorkówce 	budżet gminy.

8.6. Zasady realizacji strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chorkówka będzie realizowana w oparciu o zasady dające szansę rozwoju wszystkim mieszkańcom gminy. Należą do nich:

1. Zasada zrównoważonego rozwoju – zgodnie z tą zasadą rozwój społeczno-gospodarczy gminy w dłuższym okresie czasu powinien się odbywać przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej.

Przyjęcie tej zasady jest warunkiem niezbędnym stabilności, właściwego poziomu życia mieszkańców gminy i sprawnego funkcjonowania instytucji publicznych i niepublicznych w gminie.

2. Zasada rozwoju wielokierunkowego – w pierwszej fazie realizacji strategii należy wprowadzić realizację jej założeń wspierając różnorodne działania społeczne, wzmacniać dobrze funkcjonujące zasoby i przedsięwzięcia.

W kolejnym etapie należy wprowadzić innowacyjne formy, koncepcje i metody polityki społecznej. Przejście pomiędzy tymi etapami powinno być płynne i wynikać z konstrukcji programów, możliwości gminy i zasobów podmiotów lokalnych.

3. Zasada orientacji na mieszkańców – podstawowym podmiotem działań jest społeczność lokalna i poszczególni mieszkańcy, źródłem zmian i rozwoju są ludzie ich dążenia, umiejętności a także wiedza.

Władze samorządowe projektując strategię i zadania powinni uwzględniać założenia tworząc warunki sprzyjające aktywności mieszkańców gminy.

4. Zasada partnerstwa publiczno-społecznego – system partnerstwa publiczno-społecznego sprzyja efektywnemu wykorzystaniu środków publicznych, łączy wysiłek finansowy i sprzyja korzystnym montażem środków zwiększającym szanse efektywnej realizacji założeń społecznych i inwestycyjnych.

System ten jest zgodny z zasadami dostępnymi w Unii Europejskiej.

5. Zasada lokalnego zróżnicowania celów i narzędzi oddziaływań – projektowanie i wdrażanie strategii powinno być zróżnicowane i odpowiadać charakterystyce gminnej społeczności lokalnej. Należy określić lokalną hierarchię celów i kierunków działania w programach operacyjnych będących częścią strategii. Lokalna polityka wsparcia podmiotów zabezpieczenia społecznego powinna być dostosowana do uwarunkowań lokalnych oraz do procesu zmian. Podstawą formułowania programów operacyjnych będą wskazane w strategii obszary problemowe w sferze zabezpieczenia społecznego, które będą realizowane poprzez różnorodne przedsięwzięcia ustalone w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

8.7. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie problemów społecznych.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie tut. gminy: bezrobocia, niepełnosprawności, alkoholizmu, jak również problemów związanych z osobami starszymi.

Realizacja określonych celów wymaga zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga bowiem zintegrowanych działań wszelkich podmiotów. Skuteczna realizacja ustalonych zadań będzie możliwa przez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie budowanych w oparciu o strategię szczegółowych programów operacyjnych.

Proponuje się, aby realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorkówce
- Urząd Gminy w Chorkówce,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorkówce,
- Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie.

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie uzależniona od wielu różnych czynników. Do najważniejszych z nich należą:

- sytuacja finansowa gminy,
- kreatywność i stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania,
- aktywność mieszkańców gminy.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii będą przygotowane odrębne programy i projekty. Wdrażanie tych programów będzie systematycznie monitorowane przez wyznaczonych pracowników odpowiedzialnych za ich realizację. Systematycznie też prowadzona będzie analiza osiągniętych efektów, natomiast raz w roku zostanie oceniany poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działania.

8.8. Programy wspomagające

W ramach prac nad Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2015 zaproponowano następujące programy wspomagające:

1. Program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji rynku pracy.
2. Program wspierania osób niepełnosprawnych.
3. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Gminny program przeciwdziałania narkomanii.
5. Gminny program opieki dla osób starszych.

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chorkówka obejmuje zasięgiem czasowym okres 8 lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Realizacja strategii pozwala na wdrożenie nowoczesnego modelu polityki społecznej na terenie tut. gminy, a przede wszystkim dostosowanie systemu pomocy społecznej do zmieniających się potrzeb społecznych. Planowane sposoby zaspakajania tych potrzeb stanowią kontynuację istniejącego już systemu wsparcia oraz stwarzają możliwość jego uzupełnienia o nowe, ulepszone rozwiązania.

Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego między różnorodnymi partnerami społecznymi jako zasady rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Chorkówka, co pozwala na pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań pomocy społecznej, ograniczeniem negatywnych zjawisk społecznych, jak patologie, ubóstwo czy długoterminowe bezrobocie.

Wdrożenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Chorkówka umożliwi wprowadzanie zmian w funkcjonowaniu pomocy społecznej, stanowi szansę na dokonanie wiele pozytywnych zmian, ma służyć zatrzymaniu procesu „dziedziczenia” biedy. Ma przyczynić się również do efektywnego rozwiązywania skomplikowanych problemów społecznych mieszkańców na terenie Gminy Chorkówka.

SPIS RYSUNKÓW

	Strona	
Rysunek Nr 1	Lokalizacja Gminy Chorkówka	10
Rysunek Nr 2	Mapa problemów społecznych występujących na terenie Gminy Chorkówka (stan na 31.12.2006 r.)	47

SPIS TABEL

	Strona	
Tabela nr 1	Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Chorkówka w 2006 roku	13
Tabela nr 2	Ruch migracyjny w Gminie Chorkówka w latach 2004-2006.	15
Tabela nr 3	Sytuacja mieszkaniowa w rodzinach, osób którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.	22
Tabela nr 4	Sytuacja mieszkaniowa pod względem ilości pomieszczeń mieszkalnych osób, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.	22
Tabela nr 5	Wyposażenie mieszkań w media, przyłącza i centralne ogrzewanie osób, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej w 2006 roku.	23
Tabela Nr 6	Czasokres korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (od ilu lat rodziny otrzymujące świadczenia w 2006 r. korzystają z pomocy społecznej tj. od momentu pierwszego zgłoszenia się do GOPS Chorkówka).	24
Tabela nr 7	Powody trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Chorkówka w latach 2002-2006	41
Tabela nr 8	Rozkład dysfunkcji w Gminie Chorkówka w 2006 roku	46

SPIS WYKRESÓW

	Strona	
Wykres nr 1	Struktura wieku mieszkańców Gminy Chorkówka w 2006 r.	11
Wykres nr 2	Struktura liczebności mieszkańców w sołectwach Gminy Chorkówka za 2006 rok	12
Wykres nr 3	Przedsiębiorczość w Gminie Chorkówka w 2006 roku	14
Wykres nr 4	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu ubóstwa w latach 2002-2006	21
Wykres nr 5	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu bezrobocia w latach 2002-2006	26
Wykres nr 6	Bezrobocie w Gminie Chorkówka w latach 2002-2006	26
Wykres nr 7	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według wykształcenia na dzień 31.10.2007 r.	27
Wykres nr 8	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według wieku na dzień 31.10.2007 r.	28
Wykres nr 9	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według stażu pracy na dzień 31.10.2007 r.	28
Wykres nr 10	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Chorkówka według czasu pozostawania bez pracy na dzień 31.10.2007 r.	29
Wykres nr 11	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2002-2006	31
Wykres nr 12	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2002-2006	33
Wykres nr 13	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS Chorkówka z powodu alkoholizmu w latach 2002-2006	35
Wykres nr 14	Kształtowanie się wydatków poniesionych przez GOPS Chorkówka na wypłatę świadczeń w latach 2002-2006	39
Wykres nr 15	Kształtowanie się ubóstwa w latach 2002-2006	42
Wykres nr 16	Kształtowanie się potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2002-2006	42

Wykres nr 17	Kształtowanie się bezrobocia w latach 2002-2006	43
Wykres nr 18	Kształtowanie się niepełnosprawności w latach 2002-2006	43
Wykres nr 19	Kształtowanie się bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2002-2006	44
Wykres nr 20	Kształtowanie się alkoholizmu w latach 2002-2006	44
Wykres nr 21	Powody trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w GOPS Chorkówka w 2006 roku	45